

На основу члана 61. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017 и 27/2018– у даљем тексту: Закон), члана 27. Закона о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 55/2013 и 101/2017) и одредбе члана 14. Статута Основне музичке школе Кањижа, Школски одбор је на седници одржаној дана 27.06.2018. године под бројем 93/2018 донео:

Школски програм

Основне музичке школе

Кањижа

Кањижа, 2018-2022

САДРЖАЈ

- I НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
- II ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
- III ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
- IV ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ
- V ИЗБОРНЕ ПРОГРАМЕ ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ
- VI ПРОГРАМЕ АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ
- VII ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ
- VIII ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ
- IX ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ
- X ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА
- XI ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
- XII ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ
- XIII ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ
- XIV ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ
- XV ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- XVI ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ
- XVII ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ
- XVII ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ
- X IX ПРОРАМ РАДА ШКОЛЕСКЕ БИБЛИОТЕКЕ
- X X НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

I НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм утемељен је на начелима:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавање узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовање индивидуалних разлика међу ученицима у побледу начина учења и врзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања ученичковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

II ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Сврха ШП: **Обезбеђивање остваривања плана и програма наставе и учења и програма и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе**

Циљеви ШП :

1. Конкретизација и прилагођавање законом прописаног плана и програма наставе и учења у условима и ресурсима школе
2. Усвајање елементарних музичких знања и развој музичке културе
3. Информисање ученика, родитеља и локалне заједнице о образовним садржајима
4. Оспособљавање ученика за наставак школовања у СМШ, аматерско бављење музиком, на нивоу основношколског знања и искуства.

Музичко образовање и васпитање се остварује на српском и на мађарском наставном језику.

III ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

НАСТАВНИ ОДСЕЦИ

А – ОБАВЕЗНИ

Одсек за класичну музику;

ШЕСТОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ – КЛАСИЧНА МУЗИКА

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус						Други циклус					
	I разред		II разред		III разред		IV разред		V разред		VI разред	
	Фонд часова											
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	Нед	год
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	35
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	-	-	2	70	2	70	2	70
СВЕГА	4	140	4	140	4	140	6	210	6	210	7	245

ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ – КЛАСИЧНА МУЗИКА

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Фонд часова							
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	Нед.	год.
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	35
Оркестар, хор, кам. музика	-	-	-	-	2	70	2	70
СВЕГА	4	140	4	140	6	210	7	245

ДВОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ – КЛАСИЧНА МУЗИКА

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус		Други циклус	
	I разред		II разред	
	Фонд часова			
	недељно	годишње	недељно	годишње
Соло певање	2	70	2	70
Солфеђо	3	105	2	70
Теорија музике	-	-	1	35
Упоредни клавир	1	35	1	35
СВЕГА	6	210	6	210

ПРЕГЛЕД ОДСЕКА СА ИНСТРУМЕНТИМА И ПЕВАЊЕМ

ИНСТРУМЕНТ ПЕВАЊЕ	ОДСЕК				
	Обавезни		Изборни		
	Одсек за класичну музику	Одсек за српско традиционално певање и свирање	Одсек за рану музику	Одсек за народну музику	Одсек за цез и забавну музику
Виолина	*	-	-	-	-
Виола	-	-	-	-	-
Виолончело	*	-	-	-	-
Контрабас	-	-	-	-	-
Жичани народни инструменти	-	-	-	-	-
Бас гитара	-	-	-	-	-
Гитара	*	-	-	-	-
Тамбура	-	-	-	-	-
Харфа	-	-	-	-	-
Клавир	*	-	-	-	-
Оргуље	-	-	-	-	-
Чембало	-	-	-	-	-
Ел.клавијатурни инструменти	-	-	-	-	-
Хармоника	*	-	-	-	-
Флаута	*	-	-	-	-
Обоа	-	-	-	-	-
Кларинет	*	-	-	-	-
Фагот	-	-	-	-	-
Саксофон	-	-	-	-	-
Труба	-	-	-	-	-
Тромбон	-	-	-	-	-

Хорна	-	-	-	-	-
Туба	-	-	-	-	-
Дувачки народни инструменти	-	-	-	-	-
Певање (соло певање, етно певање)	*	-	-	-	-
Ударалјке	-	-	-	-	-
Мандолина	-	-	-	-	-
Ренесансна мала харфа	-	-	-	-	-

IV ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

А – ОБАВЕЗНИ ОДСЕЦИ

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ

Шестогодишње школовање садржи програм образовања за ученике следећих инструмената: виолина, виолончело, гитара, клавир, хармоника и флаута.

Четворогодишње школовање садржи програм образовања за ученике кларинета.

Двогодишње школовање садржи програм образовања за ученике соло певања.

Обавезни садржаји у оквиру одсека за класичну музику Основне музичке школе Кањижа

клавир, хармоника, виолина, виолончело, гитара, флаута, кларинет, соло певање, упоредни клавир, солфеђо, теорија музике, камерна музика, корепетиција, хор и оркестар

Слободни садржаји у оквиру одсека за класичну музику Основне музичке школе Кањижа

У оквиру слободних садржаја у раду, школа је активни организатор и учесник у следећим активностима:

- Организација наступа и концерата у широј средини
- Организација концерата у локалној средини чиме је носилац и организатор њених културних дешавања
- Организација међународне концертне и културне размене и сарадње
- Организација рада са децом припремног разреда
- Организација семинара и различитих видова стручног усавршавања

ИСПИТИ

У основној музичкој школи полагају се следећи испити:

пријемни;
годишњи;
разредни;
поправни.

Пријемни испит полаже се пре уписа у први разред, у јунском или августовском року. На пријемном испиту проверава се слух, ритам, музичка меморија. Ученици који су похађали програм припремног разреда, полагају пријемни испит.

Годишњи испит из главног предмета полагају ученици трећег, четвртог, петог и шестог разреда шестогодишње школе, другог, трећег и четвртог разреда четворогодишње школе и другог разреда двогодишње школе. Годишњи испит из солфеђа полагају ученици трећег и шестог разреда шестогодишње школе, другог и четвртог разреда четворогодишње школе и првог и другог разреда двогодишње школе. Годишњи испит из теорије музике полагају ученици шестог разреда шестогодишње школе, четвртог разреда четворогодишње школе и другог разреда двогодишње школе. Годишњи испит из упоредног клавира, полагају ученици другог разреда двогодишње школе. Ученици који убрзано напредују полагају годишњи испит у два испитна рока. У јануарском испитном року полагају испите разреда у који су уписани, а у јунском испитном року испите из наредног разреда.

Ученици који на годишњем испиту у четвртом и петом разреду шестогодишњег образовања, добију негативну оцену из главног предмета понављају разред. Ученици који на годишњем испиту добију негативну оцену из неког од осталих предмета полагају поправни испит, у августовском року. Ученици разреда у којима нема годишњег испита оцењују се годишњом оценом. Ванредни ученици полагају годишњи испит из свих предмета, у свим разредима.

Разредни испит полагају ученици који, у току школске године, нису похађали више од трећине укупног броја часова, а утврди се да нису савладали садржај наставног програма за ту годину. Ученици такође полагају разредни испит из предмета из којег није одржано више од трећине часова утврђених наставним планом. Ученици који добију негативну оцену на разредном испиту полагају поправни испит, у августовском року, а ученици завршног разреда у јунском и августовском року. Ученици који не положе разредни испит понављају разред.

Поправни испит полагају ученици са недовољном оценом из предмета из којег се не полагаје годишњи испит и ученици са недовољном оценом на годишњем испиту из теорије, солфеђа и упоредног клавира. Ученици са недовољном оценом на годишњем испиту из главног предмета не могу да полагају поправни испит. Ученик који има до две недовољне закључене оцене полагаје поправни испит у августовском року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском року.

ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ

а) Настава инструмента, односно соло певања

Током шестогодишњег школовања (у првом, другом и трећем разреду), четворогодишњег (у првом и другом разреду) и двогодишњег (у првом разреду) час траје 30 минута, а у свим осталим разредима 45 минута.

Настава главног предмета и упоредног клавира је индивидуална у свим разредима.
Час упоредног клавира у првом и другом разреду одсека за соло певање траје 45 минута.

б) Настава солфеђа и теорије музике

Настава солфеђа и теорије музике одвија се у групама од највише 10 ученика. Часови солфеђа и теорије музике трају по 45 минута.

в) Настава оркестра, хора и камерног музицирања

Настава оркестра је обавезна за ученике четвртог, петог и шестог разреда виолине, виолончела, хармонике и флауте, као и за ученике трећег и четвртог разреда осталих дувачких инструмената.

Ученици инструменталисти који не свирају у оркестру обавезни су да похађају наставу хора, или камерне музике.

Уколико школа има могућности, може за ученике четвртог, петог и шестог разреда гитаре да организује наставу оркестра гитара.

Настава камерне музике се организује за ученике четвртог, петог и шестог разреда шестогодишње школе и трећег и четвртог разреда четворогодишње школе. Камерни ансамбли се формирају према бројном стању ученика, годишњим школским планом.

Часови оркестра, хора и камерне музике трају по 45 минута. За потребе јавне и културне делатности могуће је повећати фонд часова из ових предмета.

г) Клавирска сарадња – корепетиција

Часове корепетиције имају ученици гудачких инструмената, дувачких инструмената и соло певања.

За ученике прва три разреда гудачких инструмената и флауте и прва два разреда осталих дувачких инструмената, настава корепетиције је 15 минута недељно по ученику.

За ученике четвртог, петог и шестог разреда гудачких инструмената и флауте и трећег и четвртог разреда преосталих дувачких инструмената, настава корепетиције је 30 минута недељно по ученику.

Ученици првог разреда соло певања наставу корепетиције имају 30 минута, а другог разреда 45 минута недељно по ученику.

Клавирски сарадник-корепетитор држи ученику наставу у присуству његовог наставника главног предмета.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ НАСТАВЕ У ОСНОВНОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

Оспособљавање ученика за наставак школовања у средњој музичкој школи, а истовремено и за самостално, аматерско бављење музиком, на нивоу основношколског знања и искуства.

ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У ОСНОВНОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

- Интензиван и континуиран рад на развоју ученикових музичких способности – спољашњег (контролног) и унутрашњег (менталног) слуха, осећаја за ритам, музичке меморије и музичке фантазије.
- Упознавање ученика са грађом, акустичким својствима и изражајним могућностима одабраног инструмента (ученика који су одабрали певање – са својствима људског гласовног апарата).
- Овладавање основном техником свирања на одабраном инструменту (за ученике певања – вокалном техником).
- Постизање разумевања значења и важности универзалних музичких изражајних средстава (темпа, ритма, метра, динамике, агогике, артикулације, акцентуације и инструментације).
- Основно музичко описмењавање (постизање вештине течног читања и писања нота у разним кључевима, брзог препознавања и разумевања најважнијих темповских, карактерних, метричких, динамичких, акцентних, агогичких и артикулационих ознака у нотном тексту и континуиран рад на развоју вештине спретног свирања или певања *Prima vista*).
- Усвајање основних знања из области музичке теорије и историје.
- Оспособљавање за самостално учење и вежбање.
- Стицање искуства јавног наступања – самосталног и у ансамблу.
- Изградња навике редовног слушања уметнички вредне музике.
- Развијање и профилирање естетских музичких критеријума.
- Развијање афирмативних етичких ставова у односу на општељудске вредности, националну и светску културну баштину, значај музичке уметности у светској култури, професију музичара и важност његове улоге у друштву.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ИНСТРУМЕНАТА НА ОДСЕКУ ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ У ШЕСТОГОДИШЊЕМ ТРАЈАЊУ

(Виолина, виолончело, гитара, клавир, хармоника, флаута)

ГУДАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ: ВИОЛИНА, ВИОЛОНЧЕЛО

ЦИЉ

Оспособљавање ученика за наставак школовања на гудачком одсеку средње музичке школе, а истовремено и за аматерско бављење свирањем на гудачким инструментима, на нивоу основношколског знања и искуства.

ЗАДАЦИ

Формирање психомоторних извођачких релација у којима водећу улогу треба да има асоцијативни доживљај звучне материје (унутрашњи слух). Развој појединца зависи од професионалног школовања музичког слуха који мора да води и организује извођачке покрете по принципу 'од представе ка њеној реализацији', односно 'од доживљаја звука према покрету'.

Овладавање основном техником свирања у складу са индивидуалним, анатомским, психо-физичким и уметничким могућностима ученика.

Развијање критичког односа према основним елементима музичког извођења и извођење композиција квалитетним тоном интонативно тачно, ритмички тачно.

Постизање разумевања значења и важности универзалних музичких изражајних средстава (темпа, ритма, метра, динамике, агогике, артикулације, акцентуације и инструментације) и изградња способности њихове адекватне стилске употребе у процесу извођења музичког дела. Музичко описмењавање – постизање вештине течног читања и писања нота у и разумевање значења најчесталијих (нумеричких, графичких и вербалних) темповских, карактерних, метричких, динамичких, агогичких, акцентних и артикулационих ознака у нотном тексту. Развијање стваралачко-извођачких способности. Развијање креативности у складу са музичким, емоционалним и интелектуалним способностима појединца. Усмеравање ученика за самостално бављење инструментом (формирање радних навика). Извођење програма у целини, напамет. Самостално увежбавање задате композиције. Самостално читање непознатог нотног текста. Учествовање ученика у раду оркестра, камерних састава и осталих облика групног музицирања. Активно учешће у музичком животу средине у којој живи.

ВИОЛИНА

ПРВИ ЦИКЛУС

I разред (2 часа недељно – 70 часова годишње)

- три дурске скале са трозвучима
- двадесет вежбица
- десет малих комада

СМОТРА (на крају школске године):

- Једна лествица.
- Једна етида
- Две композиције, по слободном избору

Напомене

Смотре (на крају првог и другог полугодишта) и обавезни јавни наступи (током године) не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања.

Њихова сврха је да омогуће јавни увид у процес учениковог развоја и напретка, као и да буду неопходан полигон за учениково рано стицање извођачког искуства.

Школама се оставља могућност да у оквирима својих школских програма, пропишу неки други вид оцењивања (усмени или писмени коментар наставника или групе наставника, чланова одговарајуће комисије).

Ученику је на првој смотри (на крају првог полугодишта) допуштено да свира из нота, али на обавезним јавним наступима и другој смотри (на крају школске године) мора да свира напамет, једнако као на свим осталим јавним наступима, смотрима и годишњим испитима, до краја школовања у основној музичкој школи.

II разред (2 часа недељно – 70 часова годишње)

- четири једнооктвне скале сатрoзвyцима и потезима
- шeст етида са различитим техничким проблемима
- четири комада са различитим карактером

Два обавезна јавна наступа током године.

По две композиције на сваком наступу, по слободном избору.

СМОТРА (на крају школске године):

- Једна лeствица.
- Једна етида (или композиција виртуозних извођачких тешкоћа).
- Две композиције, по слободном избору

III разред (2 часа недељно – 70 часова годишње)

- четири скале кроз две октаве и разлагања по Грегоријану
- шeст етиде са различитим техничким проблемима
- четири комада различитог карактера

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Једна лeствица кроз две октаве са разлагањима по Грегоријану.
2. Једна етида одговарајуће тежине.
3. Два комада различитог карактера, варијације или кончертино.

ДРУГИ ЦИКЛУС

IV разред (2 часа недељно – 70 часова годишње)

- четири дурске двооктавне скале у позицији са разлагањима по Грегоријану
- осам етиде са различитим техничким проблемима
- једна велика форма: став из концерта, концерта, сонате или теме с варијацијама.
- четири комада различитог карактера

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Једна двооктавна лeствица у позицији са разлагањима по Грегоријану.
2. Две етиде са различитом проблематиком.
3. Једна велика форма: став из концерта или тема с варијацијама

V разред (2 часа недељно – 70 часова годишње)

- две скале кроз две октаве са променом позиције и разлагањима по Грегоријану

- осам етида са различитим техничким проблемима
- два комада различитог карактера
- једна велика форма: став из концерта или варијације

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Једна лествица кроз две октаве са променом позиција и разлагањима по Грегоријану.
2. Две етиде са различитом проблематиком.
3. Један став концерта.

VI разред (2 часа недељно – 70 часова годишње)

- две трооктавне дурске или молске скале са разлагањима по Грегоријану
- шеест етида са различитим техничким проблемима
- два комада различитог карактера
- две велике форме: став из концерта или два става сонате

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Једна лествица кроз три октаве са разлагањима по Грегоријану.
2. Две етиде са различитом проблематиком.
3. Један комад.
4. Један став концерта.

ВИОЛОНЧЕЛО

I РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње по 30 минута)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- 10 кратких етида са применом основних потеза и ритмичких фигура;
 - 10 кратких песмица уз пратњу клавира.
- Два обавезна јавна наступа током године.
По две композиције на сваком јавном наступу, по слободном избору.

СМОТРА (на крају школске године):

- Једна лествица.
- Једна етида (или композиција виртуозних извођачких захтева).
- Две композиције, по слободном избору.

НАПОМЕНЕ

Смотре (на крају другог полугодишта) и обавезни јавни наступи (током године) не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања.

Њихова сврха је да омогуће јавни увид у квалитет наставничког рада и процес учениковог развоја и напретка, као и да буду неопходан полигон за учениково рано стицање извођачког искуства.

Школама се оставља могућност да, у оквирима својих школских програма, пропишу неки други вид оцењивања (усмени или писмени коментар наставника или групе наставника, чланова одговарајуће комисије).

Ученик на обавезним јавним наступима и смотри (на крају школске године) мора да свира напамет, једнако као на свим осталим јавним наступима, смотрама и годишњим испитима, до краја школовања у основној музичкој школи.

II РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње по 30 минута)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- 10 етида различитог карактера технике;
- 10 комада различитог музичког садржаја са клавиром;
- лакша кончертина, концерти, сонате, сонатине, варијације.

Два обавезна јавна наступа током године.

По две композиције на сваком наступу, по слободном избору.

СМОТРА (на крају школске године):

- Једна лествица.
- Једна етида.
- Две композиције, по слободном избору.

III РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње по 30 минута)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- 8 етида различитог карактера;
- 3 комада уз пратњу клавира;
- кончертино или концерт, соната или сонатина, варијације.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Скала са трозвуком и потезима (минимум 3 потеза).
2. 2 етиде различитог карактера.
3. Комад са клавиром или II и III став кончертина, концерта, сонате, сонатине, варијације.

IV РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње по 45 минута)

- Скале, трозвуци, потези, разложене терце у обиму до 3 октаве.
- Косман трилер вежбе.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- 8 етида различитог карактера;
- 3 комада уз пратњу клавира;
- Кончертино или концерт, соната или сонатина, варијације.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Скала са трозвуком и потезима (минимум 5 потеза).
2. Две етиде различитог карактера.
3. Комад са клавиром или II и III став кончертина, концерта, сонате, сонатине, варијације, или два става барокне сонате (изводи се напамет).

V РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње по 45 минута)

- Скале, трозвуци, потези, разложене терце у обиму до три октаве.
- Косман трилер вежбе.
- Терце, сексте у обиму две октаве.
- Штаркер: Вежбе за леву руку.
- Шевчик: 40 варијација за десну руку.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- 6 етида различитог карактера;
- 2 комада уз пратњу клавира;
- кончертино или концерт, соната или сонатина, варијације.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Скала – дурска или молска кроз три октаве, трозвуци, потези.
2. 2 етиде различитог типа технике.
3. Комад уз пратњу клавира.
4. Барокна соната 2 става.
5. Кончертино, концерт I или II и III став, или варијације или соната или сонатина. (изводи се напамет)

VI РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње по 45 минута)

- Скале, трозвуци, потези, разложене терце у обиму до три октаве.
- Косман: трилер вежбе, двогласи.
- Фејар: Вежбе за палац позицију, бр. 24, 25 и 26.
- Терце, сексте у обиму три октаве.
- Штаркер: Вежбе за леву руку.
- Шевчик: 40 варијација за десну руку.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- 6 етида различитог карактера;
- 2 комада уз пратњу клавира различитог карактера;
- Кончертино или концерт, соната или сонатина, варијације;
- Бах: I Свита за соло виолончело (прелудијум, менует I и II, куранта, и жига).

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Скала – дурска или молска кроз три октаве, трозвуци, потези.
2. Терце и сексте кроз две октаве.
3. Једна етида.
4. Бах: један став.
5. Комад уз пратњу клавира.
6. Барокна соната, два става.
7. Кончертино или концерт – I или II и III став, или варијације, или соната, или сонатина.
(изводи се напамет)

ГИТАРА

ЦИЉ

Оспособљавање ученика за наставак школовања на одсеку за гитару средње музичке школе, а истовремено и за аматерско бављење свирањем на гитари, на нивоу основношколског знања и искуства.

I РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- две лествице
- четири вежбе или етиде;
- три песмице или мала комада.

СМОТРА (на крају првог полугодишта):

- Једна композиција, по слободном избору.

Два обавезна јавна наступа током године.

СМОТРА (на крају школске године):

1. Једна лествица.
2. Једна вежба или етида
3. Две композиције, по слободном избору

НАПОМЕНЕ

Смотре (на крају првог и другог полугодишта) и обавезни јавни наступи (током године) не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања.

Њихова сврха је да омогуће јавни увид у квалитет наставниковог рада и процес учениковог развоја и напретка, као и да буду неопходан полигон за учениково рано стицање извођачког искуства.

Школама се оставља могућност да, у оквирима својих школских програма, пропишу неки други вид оцењивања (усмени или писмени коментар наставника или групе наставника, чланова одговарајуће комисије).

Ученику је на првој смотри (на крају првог полугодишта) допуштено да свира из нота, али на обавезним јавним наступима и другој смотри (на крају школске године) мора да свира напамет, једнако као на свим осталим јавним наступима, смотрима и годишњим испитима, до краја школовања у основној музичкој школи.

II РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- две лествице
- четири вежбе или етиде
- три мала комада.

Два обавезна јавна наступа током године

СМОТРА (на крају школске године):

1. Једна лествица
2. Једна етида
3. Две композиције, по слободном избору

III РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- две лествице
- четири етиде
- три комада

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Једна лествица – каденца, интервали, једна врста
2. Једна етида
3. Два комада

IV РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- две лествице – кроз 3 октаве
- четири етиде
- три комада

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Једна лествица и интервали, седма врста
2. Једна етида
3. Два комада (од којих је један полифони)

V РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- две лествице – кроз три октаве
- четири етиде
- три комада

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Једна лествица – интервали, каденца
2. Једна етида
3. Два комада од којих је један полифон

VI РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- две лествице – кроз три октаве
- две етиде
- два комада – један полифони

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

1. Једна лествица – кроз три октаве
2. Једна етида
3. Један став сонатине или сонате, свите или варијације
4. Један комад, полифони

ХАРМОНИКА

Први циклус

Основни задаци и циљеви предвиђени су Наставним планом за основно музичко образовање и васпитање.

Први разред: (Два часа недељно - 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма: Лествице Ц, Г-дур
30 вежби-етида (са различитим техн. захтевима);
8 комада-песмица;

Смотра на крају школске године: (Програм се изводи напамет)

- Једна лествица;
- Једна етида (или композиција виртуознијих извођачких захтева);
- Две композиције по слободном избору.

Смотра не подлеже конвенционалном, нумеричком начину оцењивања. Њена сврха је да омогући јавни увид у процес учениковог развоја и напретка, као и да створе неопходне услове за учениково рано стицање извођачког искуства.

Два обавезна јавна наступа током године - Програм се изводи напамет.

Други разред: (Два часа недељно - 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма:

Лествице предвиђене наставним планом и програмом (Це, Ге, Де, Еф дур и увођење мола);
Петнаест техничких вежби - етида;
Шест композиција различитих епоха и садржаја;

Смотра на крају школске године: (Програм се изводи напамет)

Једна лествица;

Једна етида (или композиција виртуозних извођачких захтева);

Једна композиција написана до 1800. године;

Једна композиција по слободном избору;

Смотра не подлеже конвенционалном начину оцењивања али предметни професор ученика оцењује нумеричком годишњом оценом.

Два обавезна јавна наступа током годин е- Програм се изводи напамет.

Трећи разред: (Два часа недељно - 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма:

Лествице предвиђене планом и програмом (дурске и молске до 3 предзнака);

Десет техничких вежби - етида;

Пет композиција различитих епоха и садржаја;

Смотра на крају првог полугодишта:

- Једна лествица

- Једна композиције по слободном избору;

КОНТРОЛНИ ИСПИТ *на крају школске године:* (Програм се изводи напамет):

Једна дурска(и паралелна молска) лествица;

Једна етида;

Једна композиција написана до 1800. године;

Једна композиција по слободном избору;

Контролни испит оцењује комисија.

Два обавезна јавна наступа током годин е- Програм се изводи напамет.

Други циклус

Четврти разред: (Два часа недељно - 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма:

- Лествице предвиђене програмом (до 4 предзнака, паралелно);

- Дванаест композиција различитих епоха и садржаја, техничких и музичких захтева, међу којима треба да се обради минимум четири етиде;

- Једна циклична композиција или Тема са варијацијама;

Прва смотра (децембар): Програм се изводи напамет

Лествица(Дур или мол)

Две композиције по слободном избору;

Годишњи испит (јун): Програм се изводи напамет

- Једна дурска(и паралелна молска) лествица;

- Једна етида;

- Једна полифона композиција;

- Једна циклична композиција (или два комада различитих извођачких захтева)

Испит оцењује комисија.

Два обавезна јавна наступа током године - Програм се изводи напамет.

Пети разред: (Два часа недељно - 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма:

Лествице предвиђене програмом (до пет предзнака, паралелно)

Доминантни септакорд у великом разлагању;

Дванаест композиција различитих епоха и садржаја, тахничких и музичких захтева, међу којима треба да се обради минимум четири етиде;

Једна циклична композиција

Прва смотра(децембар): Програм се изводи напамет

- Лествица (Дур или мол)

- Једна етида и композиција по слободном избору;

Годишњи испит (јун): Програм се изводи напамет.

- Једна дурска(и паралелна молска) лествица;

- Једна етида;

- Једна полифона композиција;

- Једна циклична композиција(или тема са варијацијама);

- Испит оцењује комисија.

Два обавезна јавна наступа током године - Програм се изводи напамет.

Шести разред: (Два часа недељно - 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма:

Лествице предвиђене програмом (до шест предзнака, паралелно и супротно);

Десет композиција различитих епоха и садржаја, тахничких и музичких захтева, међу којима треба да се обради минимум четири етиде;

Једна циклична композиција;

Прва смотра (децембар): Програм се изводи напамет.

Лествица (Дур или мол)

- Етида и композиција по слободном избору;

Годишњи испит (јун): Ученици који не настављају школовање у средњој школи, могу да полагају парцијално. Програм се изводи напамет.

- Једна дурска(и паралелна молска) лествица;

- Једна етида

- Једна полифона композиција;

- Једна циклична композиција;

- Једна композиција виртуозног карактера

Испит оцењује комисија.

Два обавезна јавна наступа током године - Програм се изводи напамет.

КЛАВИРСКИ ОДСЕК

I разред

Обавезни минимум програма – 50 композиција по слободном избору

Избор лествица : Ц, Г, Д, А,Е-дур

Јавни наступи: Обавезна два јавна наступа током шк. Године

СМОТРА (на крају школске године)

1. Једна лествица
2. Једна етида (или виртуозна композиција)
3. Две композиције по слободном избору

Напомена: Јавни наступи и смотра на крају године изводе се напамет. Смотра не подлеже конвенционалном, нумеричком оцењивању.

II разред

Обавезни минимум програма:

Пет етида (или виртуозних композиција сличне тежине)

Три композиције по слободном избору

Три полифоне композиције

Једна цела соната и један став из друге сонате или циклус варијација

Избор лествица: Х-дур; Ф-дур, а-молл, д-молл, е-молл

Јавни наступи: Обавезна два јавна наступа током школске године

СМОТРА (на крају школске године)

1. Једна лествица
2. Једна етида (или виртуозна композиција)
3. Две композиције по слободном избору

Напомена: Смотра на крају школске године не подлеже конвенционалном нумеричком начину оцењивања из главног предмета даје наставник као закључену, годишњу оцену.

III разред:

Обавезни минимум градива:

Четири етиде (или композиције виртуозних извођачких тешкоћа)

Четири композиције по слободном избору

Три полифоне композиције

Једна цела сонатина и став из сонатине или циклус варијација

- Јавни наступи: Обавезна два наступа током школске године

- Избор лествица: Б-дур, Ес-дур, Ас-дур, ц-молл, г-мол

- СМОТРА (на крају I полугодишта)

- једна лествица и
- једна композиција по слободном избору

Испитни програм:

1. Једна лествица
2. Једна етида
3. Једна полифона композиција
4. Један став из сонатине
5. Једна композиција по слободном избору

Напомена: СМОТРА на крају I полугодишта не подлеже нумеричком начину оцењивања и није обавезно да се свира напамет; испит на крају школске године се оцењује и изводи напамет.

IV разред:

Обавезни минимум програма:

Четири етиде (или виртуозне композиције)

Четири композиције по слободном избору

Три полифоне композиције

Једна сонатина или став из сонатине и циклус варијација

- Избор лествица: Дес-дур; Гес-дур; ф-мол; х-мол

- Јавни наступи: обавезна два јавна наступа

- СМОТРА (на крају I полугодишта)

- једна лествица и

- једна виртуозна композиција по слободном избору

- Испитни програм:

1. Једна полифона композиција

2. Једна етида

3. Први став сонатине (сонатни облик)

4. Једна композиција по слободном избору

Напомена: Смотра на крају I полугодишта не подлеже нумеричком оцењивању и допуштено је да се свира из нота. Испитни програм се оцењује и изводи напамет.

V разред:

Обавезни минимум градива:

Четири етиде (или виртуозне композиције)

Три полифоне композиције

Једна соната или став из сонате и циклус варијација

Три композиције по слободном избору,

Композиција домаћег аутора

- Избор лествица: фис, цис, гис, ес, б-мол

- Јавни наступи: обавезна два јавна наступа

- СМОТРА (на крају I полугодишта)

- једна лествица и

- једна виртуозна композиција

- Испитни програм:

1. Једна полифона композиција
2. Једна етида
3. Први став сонате (сонатни облик)
4. Једна композиција по слободном избору или композиција домаћег аутора

Напомена: Смотра на крају I полугодишта се не оцењује нумерички и допуштено је да се свира из нота. Испитни програм се изводи напамет и оцењује нумерички.

VI разред:

Обавезни минимум програма:

Четири етиде (или виртуознекомпозиције)

Три полифоне композиције

Једна соната или став сонате и циклус варијација

Три композиције по слободном избору

Композиција домаћег аутора

- Избор лествица: по слободном избору
- Јавни наступи: Обавезна два јавна наступа

- СМОТРА (на крају I полугодишта)

– једна лествица и

- једна виртуозна композиција

- Испитни програм:

1. Једна полифона композиција
2. Једна етида
3. Први став сонате (сонатни облик)
4. једна композиција по слободном избору или композиција домаћег аутора

Напомена: Начин оцењивања и извођења смотре и годишњег програма на испиту, исти је као у IV и V разреду.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ИНСТРУМЕНАТА НА ОДСЕКУ ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ У ЧЕТВОРОГОДИШЊЕМ ТРАЈАЊУ

ДУВАЧИ

КЛАРИНЕТ

I ЦИКЛУС (I и II разред)

I разред

- Дуге тонове од е мало до ц²

ЛЕСТВИЦЕ

- Дурске и молске до 1 предзнак са тоничним трозвуком, кроз једну октаву

ЕТИДЕ

- Б. Брун I св, део прве половине
- Р. Лазиц: Учим кларинет I, део прве половине
- или нека друга школа адекватне тежине

КОМАДИ ИЗ ЗБИРКИ

- Б. Брун: Избор малих комада
- Храсовец: Млади кларинетист, I св.
- Р. Лазиц - В. Перичић: Распевани кларинет I, Ведри дани у музичкој школи, Лаки кларинетски дуети I
- или неки други комади из других збирки адекватне тежине

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ

- 2 лествице
- 10 етида
- 2 композиције по слободном избору

ЈАВНИ НАСТУПИ

- Један током школске године

СМОТРА (на крају школске године)

- Дурска и молска скала са тоничним трозвуком – напамет
- Две етиде различитог карактера
- Комад уз пратњу клавира

II разред

- Дуге тонове од е мало до г²

ЛЕСТВИЦЕ

- Дурске и молске до 2 предзнака са тоничним трозвуком

ЕТИДЕ

- Б. Брун I св, део друге половине
- Р. Лазиц: Учим кларинет I, део друге половине
- или нека друга школа адекватне тежине

КОМАДИ ИЗ ЗБИРКИ

- Б. Брун: Избор малих комада
- Храсовец: Млади кларинетист, II св.

- Р. Лазиц - В. Перичић: Распевани цларинет I, II, Ведри дани у музицкој школи, Лаки кларинетски дуети I
- или неки други комади из других збирки адекватне тежине

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ

- 2 дурске и 2 молске лествице
- 10 етида
- 2 композиције по слободном избору

ЈАВНИ НАСТУПИ

- Један током школске године

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

- Дурска и молска скала са тоничним трозвуком – напамет
- Две етиде различитог карактера
- Комад уз пратњу клавира

II ЦИКЛУС (III и IV разред)

III разред

- Дуге тонове од е мало до ц³

ЛЕСТВИЦЕ

- Дурске и молске до 2 предзнака са тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордом
- Хроматска лествица до г² у лаганим осминама

ЕТИДЕ

- Б. Брун II св.
- Р. Лазиц: Учим кларинет II један део, део III св.
- или нека друга школа адекватне тежине

КОМАДИ ИЗ ЗБИРКИ

- Б. Брун: Избор малих комада
- Храсовец: Млади кларинетист, II св.
- Р. Лазић-В. Перичић: Распевани кларинет II, III, Ведри дани у музичкој школи, Лаки кларинетски дуети II
- или неки други комади из неких збирки адекватне тежине

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ

- 3 дурске и 3 молске лествице
- 13 етида
- 2 композиције по слободном избору

ЈАВНИ НАСТУПИ

- Један током школске године

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

- Дурска и молска скала са тоничним трозвучима, доминантним и умањеним септакордима – напамет
- Две етиде различитог карактера
- Комад уз пратњу клавира

IV разред

- Дуге тонове од е мало до е³

ЛЕСТВИЦЕ

- Дурске и молске до 4 предзнака са тоничним трозвучком, доминантним и умањеним септакордом
- Хроматска лествица до г² у лаганим осминама

ЕТИДЕ

- Б. Брун II св.
- Р. Лазиц Учим кларинет II део, III део, део IV
- или нека друга скола адекватне тежине

КОМАДИ ИЗ ЗБИРКИ

- Б. Брун: Избор малих комада
- Храсовец: Млади кларинетист, II св.
- Р. Лазић-В. Перичић: Распевани кларинет II, III, IV, Ведри дани у музичкој школи, Лаки кларинетски дуети II
- или неки други комади из неких збирки адекватне тежине

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ

- 3 дурске и 3 молске лествице
- 15 етида
- 2 композиције по слободном избору

ЈАВНИ НАСТУПИ

- Један током школске године

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

- Дурска и молска скала са тоничним трозвучима, доминантним и умањеним септакордима – напамет
- Две етиде различитог карактера
- Комад уз пратњу клавира

ФЛАУТА

ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ (ПО СТАРОМ ПРОГРАМУ)

I РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

СМОТРА (на крају школске године):

- Једана дурска и једна молска лествица са тоничним квинтакордима, у умереним четвртинама;
- Две етиде различитог карактера
- Једно дело за извођење уз пратњу клавира.

Скале и дело за извођење свирају се из нота.

II РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

СМОТРА (на крају школске године):

- Једана дурска и једна молска лествица са тоничним квинтакордима, у умереним четвртинама;
- Две етиде различитог карактера
- Једно дело за извођење уз пратњу клавира.

Скале и дело за извођење свирају се из нота.

III РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

СМОТРА (на крају школске године):

- Једана дурска и једна молска лествица са тоничним трозвучима, доминантним и умањеним четворозвучима, у лаганим осминама;
- Две етиде различитог карактера.
- Једно дело за извођење уз пратњу клавира.

Скале и дело за извођење свирају се из нота.

IV РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

СМОТРА (на крају школске године):

- Једана дурска и једна молска лествица са тоничним квинтакордима, доминантним и умањеним септакордима, у лаганим шеснаестинама;
- Две етиде различитог карактера.
- Једно дело за извођење уз пратњу клавира.

Скале и дело за извођење свирају се из нота.

ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ (ПО НОВОМ ПРОГРАМУ)

I ЦИКЛУС

I РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

СМОТРА (на крају школске године):

- Једна лествица, (из нота).
- Једна етида (или композиција виртуозних извођачких захтева).
- Две композиције, по слободном избору (из нота).

II РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

СМОТРА (на крају школске године):

- Једна лествица (из нота).
- Једна етида (или композиција виртуозних извођачких тешкоћа).
- Једна композиција по слободном избору (из нота).

III РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

Једна дурска и једна молска лествица са тоничним квинтакордима, у четвртинама и осминама, (из нота).

Две етиде различитог карактера;

Једно дело уз пратњу клавира (из нота).

II ЦИКЛУС

IV РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

Једна дурска и једна молска лествица са тоничним трозвучима у осминама и шеснаестинама.

Једна етида.

Једно дело уз пратњу клавира (из нота).

V РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

Једна дурска и једна молска лествица са тоничним квинтакордима у осминама и лаганим шеснаестинама.

Једна етида.

Једно дело уз клавирску пратњу (из нота).

VI РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ИСПИТНИ ПРОГРАМ

Једна дурска и једна молска лествица са тоничним квинтакордима, доминантним и умањенима септакордима у шеснаестинама, хроматика.

Једна етида

Једно дело за извођење уз пратњу клавира (из нота).

ДВОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

СОЛО ПЕВАЊЕ

ЦИЉ

Оспособљавање ученика за наставак школовања на одсеку за соло певање средње музичке школе, а истовремено и за аматерско бављење соло певањем, на нивоу основношколског знања и искуства.

Обавезни минимум по важећем плану и програму.

СОЛФЕЂО

ДВОГОДИШЊА ОСНОВНА ШКОЛА

ЦИЉ

Развијање музикалности и писмености кроз прожимање васпитног и образовног процеса.

ЗАДАЦИ

Развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока).

Развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојем музичког мишљења

Усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати).

Упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.

Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

I ЦИКЛУС

I РАЗРЕД (3 часа недељно, 105 часова годишње)

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ

МЕЛОДИКА

Тоналитети до 2 предзнака (и дурски и молски)

Припрема: певање дурских и молских квинтакорада на главним ступњевима у обрађеним тоналитетима

Обрада вокализе и соло песме

РИТАМ

Тактирање и бројање. Мере: 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 и 6/8

Нотне вредности од целе до шеснаестине ноте. Дводелна и четвороделна подела ритмичке јединице (основне фигуре), синкопа и триола.

Мануелна репродукција.

Равномерно и ритмичко читање у виолинском и бас кључу. Ритмичко читање примера из литературе са означеним темпом, динамиком и артикулацијом.

ОПАЖАЊЕ-ИНТОНИРАЊЕ-ДИКТАТИ

Опажање и интонирање у обрађеним тоналитетима

Опажање и интонирање штимова

Опажање и интонирање дурског и молског квинтакорда. Препознавање исписаних мелодијских и ритмичких мотива и њихово извођење и писмени ритмичкидиктат и усмени мелодијско-ритмички диктат.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

Лествице које су обрађене из мелодике; интервали до квинте (врста); консонтни квинтакорди.

СМОТРЕ

У новембру - мелодијски диктат

У фебруару – парлато

Смотра на крају школске године

Писмени део: тест из теорије – лествице, интервали и консонантни квинтакорди.

Усмени део: мелодијска вежба (дијатонска, пређени тоналитети) и парлато бас кључ

II ЦИКЛУС

II РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Обнављање и утврђивање тоналитета из I разреда. Обрада: тоналитети са 3 и 4 предзнака.

Обрада 5 српских народних песама.

Технички део: Певање тоничних квинтакорада, каденци и штимова.

Двогласно певање кратких мотива и примера из литературе. Обрада канона.

РИТАМ

Метричке врсте 2/2, 3/2, 9/8, 6/4, . А од народних ритмова 5/8, 7/8 и 9/8 преко певања народних песама.

Мануелна репродукција.

Теже фигуре четвороделне поделе, паузе и лукови. Подела тродела у такту 6/8, сићилијана и тирана.

Остале ритмичке фигуре само информативно.

ОПАЖАЊЕ – ИНТОНИРАЊЕ – ДИКТАТИ

Опажање и записивање тонова, интонирање мелодијских мотива.

Опажање и интонирање интервала, свих квинтакорада, обртаја дурског и молског, доминантног септакорда.

Опажање и интонирање штимова до 4 предзнака.

Писмени ритмички и мелодијско-ритмички диктат.

СМОТРЕ

У новембру – писмени мелодијски диктат

У фебруару – парлато

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Писмени део: мелодијски диктат до два предзнака.

Усмени део: мелодијски пример до три предзнака. Парлато: бас и виолински кључ.

ЛИТЕРАТУРА

- Пандуровић, Александровић и Јелић: Солфеђо за I и II разред четворогодишње и I разред двогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Александровић и Јелић, Солфеђо за III разред четворогодишње и II разред двогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

ЦИЉ

Теоријско обједињавање свих музичких појмова и израза, као и повезивање теоријске наставе сасолфеђом и наставом инструмента, односно певања.

ЗАДАЦИ

- Упознавање музичких појмова и појава.
- Владање законитостима теорије музике.
- Остваривање функционалних задатака – стицање брзине у схватању тонских односа (лествице, интервали и акорди).
- Владање музичком ортографијом.

II РАЗРЕД (1 час недељно, 35 часова годишње)

Лествице: све дурске и молске лествице. Упоређивање истоимених тоналитета, као и паралелних. Упоређивање лествица удаљених за хроматски полустепен. Енхармонске лествице. Интервали и акорди: обртаји интервала. Исписивање шифри основних интервала. Обртаји консонантних квинтакорада. Умањени и прекомерни квинтакорд. Конструкција ових квинтакорада на истом тону. Лествични квинтакорди. Многостраност дурског квинтакорда. Мали дурски септакорд (иа доминанти) са обртајима. Умањени септакорд на VII ступњу у молу са разрешењем и полуумањени у дуру са разрешењем. Све врсте септакорада. Појмови и дефиниције: проширивање знања основним појмовима и познавање нових термина из области темпа, артикулације, агогике и ритма. Основни украси и фигуре (орнаменти).

ГОДИШЊИ ИСПИТ

1. Писмени део:

Шифре интервала и акорада.

Исписивање предзнака појединих лествица.

Исписивање врсте интервала и акорада – принцип теста.

2. Усмени део:

Изградња интервала и акорада.

Ознаке за темпо, динамику, артикулацију и агогику.

ЛИТЕРАТУРА

- Дробни и Васиљевић: Теорија музике, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Д. Деспих: Теорија музике, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
- М. Тајчевић: Теорија музике

ЧЕТВОРОГОДИШЊА ОСНОВНА ШКОЛА

СОЛФЕЂО

ЦИЉ

Развијање музикалности и писмености кроз прожимање васпитног и образовног процеса.

ЗАДАЦИ

- Развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока).
- Развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојем музичког мишљења.
- Усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати).
- Упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

I ЦИКЛУС (I и II разред)

I РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Тоналитети Це, Ге, Еф-дур - детаљна обрада. Лествично кретање и скокови у тонове тоничног трозвука, вођицу и субдоминанту. Обрада примера из литературе за дуваче. Певање каденци свих обрађених тоналитета.

Примена ознака за темпо, динамику, артикулацију и фразирање.

Припрема молских тоналитета (а-мол, де-мол, е-мол) преко песама са текстом.

РИТАМ

Метричке врсте и ритмичке фигуре: тактови 2/4, 3/4, 4/4; фигуре дводелне поделе са паузама и луковима, основне фигуре четвороделне поделе и пунктиране фигуре на две ритмичке јединице; синкопа.

Равномерно читање у виолинском и бас кључу умереним и брзим темпом.

Ритмичко читање на утврђеним позицијама солмизационих слогова и читање одговарајућих инсерата из инструменталне литературе.

Мануелна репродукција.

ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ

Опажање, интонирање и записивање појединачних и више тонова у обрађеним тоналитетима.

Усмени мелодијско ритмички диктат, а писмени ритмички диктати (ритмички мотиви).

Опажање метра, певаних песама са текстом.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

Појмови и термини везани за нотно писмо, лествицу, интервале и трозвуке. Основни тонови и хроматски знаци. Интервали до октаве и постављање у линијском систему.

Теоријско упознавање са дурским лествицама до два предзнака.

Основне ознаке за темпо, динамику, артикулацију и агогику из инстр. литературе.

II РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Обнављање и утврђивање тоналитета обрађених у I разреду и тежих скокова.

Поставка: а-мол, де-мол, е-мол.

Припрема: Де-дур, Бе-дур. Певање каденци наведених тоналитета.

Певање једноставних примера и једногласне композиције са клавирском пратњом.

Одговарајући примери из инструменталне литературе.

РИТАМ

Метричке врсте и ритмичке фигуре.

Обнављање метричких врста и проширивање фигура четвороделне поделе - синкопа и пунктиране фигуре на ритмичкој јединици. Нове мере: 3/2 и 3/8.

Триола у основним мерама 2/4 и 3/4.

Поставка и обрада триоле на половини јединице бројања.

Равномерно читање у виолинском и бас кључу. Парлато вежбе и читање одговарајућих примера из литературе.

ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ

Опажање тонова и мотива и њихово интонирање.

Опажање и интонтирање дурског и молског трозвука из каденце и од основних тонова.

Опажање метричких врста преко песама са текстом.

Ритмички диктати, кратки мотиви, писмени и мелодијски диктати из мелодике, усмено опажање мотива, а записивање појединачних тонова и мелодијско-ритмичких диктата.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

Дурске и молске лествице до 3 предзнака.

Врста интервала до квинте.

Конструкција дурског и молског квинтакорда.

Нове ознаке за темпо, динамику, артикулацију и агогику.

СМОТРЕ

-у новембру – смотра мелодијских диктата

-у фебруару - парлато

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Писмени део: мелодијски диктат до два предзнака.

Тест из теорије: лествице, интервали, трозвуци, тетракорди.

Усмени део: мелодијски пример. Тоналитети из градива I и II разреда.

Парлато: виолински и бас кључ.

II ЦИКЛУС (III и IV разред)

III РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Обнављање утврђивање обрађених тоналитета из II разреда.

Обрада: Де-дур, ха-мол, Бе-дур, ге-мол, А-дур, фис-мол, Ес-дур, це-мол.

Транспоноване мотива.

Певање мелодија у дуру и истоименом молу.

РИТАМ

Утврђивање обрађених метричких врста и ритмичких фигура, парлато, диктати, посебно триоле.

Нове метричке врсте 9/8, 12/8.

Равномерно и ритмичко читање као и мануелно извођење ритма према наведеном градиву.

ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ

Опажање тонова мотива и двозвука у тоналитету.

Опажање акорада из каденци обрађених тоналитета.

Писмени ритмички диктат у оквиру градива и једноставни мелодијско-ритмички диктат.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

- Дурске и молске лествице до 5 предзнака и лествични интервали у дуру и хармонском молу.

Поставка прекомерног и умањеног квинтакорда, обртаји интервала и консонантних квинтакорада, доминантни септакорд.

Проширивање знања из терминологије коришћењем инструменталне литературе.

СМОТРЕ

-новембар: мелодијски диктат

-фебруар: парлато

IV РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Утврђивање свих обрађених тоналитета са тежим скоковима.

Обрада: Е-дур, цис-мол, Ас-дур, еф-мол, Ха-дур, Дес-дур, бе-мол.

Транспоноване мотива, двогласни примери и композиције уз клавирску пратњу.
Информативно: модулације у паралелни и доминантни тоналитет.
Мутације - лаки мелодијски примери.
Примена хроматских скретница и пролазница уз хармонизацију наставника на клавиру.

РИТАМ

Квинтола, секстола и септола на ритмичкој јединици и.
Нове метричке врсте: 5/8, 7/8, 8/8 и 9/8, остали народни ритмови у примерима из музичког фолклора.
Парлато: читање примера из одговарајуће инструменталне литературе и инструктивне вежбе.
Примена умерено лаганих, умерено брзих и брзих темпа.
Познавање свих ознака које прате инструменталну литературу.

ОПАЖАЊЕ И ИНТОНИРАЊЕ

Опажање штимова и њихово интонирање.
Интонирање и опажање доминантног и умањеног септакорда и њихово везивање за тоналитет.
Ритмички и мелодијски диктати у оквиру градива.

СМОТРЕ

- новембар: мелодијски диктат
- фебруар: парлато

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Писмени део: диктат до три предзнака.
Усмени део: мелодијска вежба тоналитети до четири предзнака (скретнице, пролазнице и мутација).
Парлато: промена кључа, виолински и бас, са свим ритмичким фигурама.

ЛИТЕРАТУРА

- Пандуровић, Александровић и Јелић: Солфеђо за I и II разред четворогодишње и I разред двогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Александровић и Јелић: Солфеђо за III разред четворогодишње и II разред двогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
- Александровић: Солфеђо за IV разред четворогодишње и II разред двогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

ЦИЉ

Теоријско обједињавање свих музичких појмова и израза, као и повезивање теоријске наставе сасолфеђом и наставом инструмента, односно певања.

ЗАДАЦИ

- Упознавање музичких појмова и појава.
- Владање законитостима теорије музике.

- Остваривање функционалних задатака – стицање брзине у схватању тонских односа (лествице, интервали и акорди).
- Владање музичком ортографијом.

IV РАЗРЕД (1 час недељно, 35 часова годишње)

Лествице: све дурске и молске лествице. Упоредивање истоимених тоналитета, као и паралелних. Упоредивање лествица удаљених за хроматски полустепен. Енхармонске лествице. Интервали и акорди: обртаји интервала. Исписивање шифри основних интервала. Обртаји консонантних квинтакорада. Умањени и прекомерни квинтакорд.. Конструкција ових квинтакорада на истом тону. Лествични квинтакорди. Многостраност дурског квинтакорада. Мали дурски септакорд (иа доминанти) са обртајима. Умањени септакорд на VII ступњу у молу са разрешењем и полуумањени у дуру са разрешењем. Све врсте септакорада. Појмови и дефиниције: проширивање знања основним појмовима и познавање нових термина из области темпа, артикулације, агогике и ритма. Основни украси и фигуре (орнаменти).

ГОДИШЊИ ИСПИТ

1. Писмени део:

Шифре интервала и акорада.

Исписивање предзнака појединих лествица.

Исписивање врсте интервала и акорада – принцип теста.

2. Усмени део:

Изградња интервала и акорада.

Ознаке за темпо, динамику, артикулацију и агогику.

ЛИТЕРАТУРА

- Дробни и Васиљевић: Теорија музике, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Д. Деспих: Теорија музике, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
- М. Тајчевић: Теорија музике

ПРИПРЕМНИ РАЗРЕД (2 часа недељно 70 годишње)

Припремним разредом су обухваћена деца млађег узраста. Група предшколског узраста има до 15 ученика.

ЦИЉЕВИ

Развијање музикалности, интересовања и љубави према музици и уметности уопште. Музичко описмењавање и слушање музике

Усвајање великог броја песама са текстом

Упознавање са елементарним појмовима из теорије музике

Развијање смисла за импровизацију и способност активног слушања музичког садржаја.

ЗАДАЦИ

Развијање љубави према музици.

Стицање спознаје да је пут од звука ка слици само обрнут процес од слике ка звуку.

Савладавање нотног писма, виолинског кључа, тактирања.

Развијање слуха и гласовног опсега, развијање музичке меморије.
Богаћење музичког фонда (дечје песме различитог карактера и садржаја и народне песме).

МЕЛОДИКА

Виолински кључ:

Дечје песме примереног садржаја и карактера са текстом - по слуху.

Народне песме:

Песме модели за тонове у Це-дуру.

Транспоноване мотива - „померање”.

Слушање музике:

Дечје песме и инструментална литература.

Кретање уз слушање музике, корачање, тапшање, а уз свирање музике стицање навике за променом темпа.

Рад на импровизацији.

РИТАМ

Четвртина и осмина.

Тактирање и бројање на два, три и четири.

Нотне вредности од целе до осмине ноте и паузе.

Препознавање дводела, тродела и четвородела.

На крају школске године ученици полажу пријемни испит за И циклус, односно за И разред шестогодишњег и четворогодишњег образовања, који обухвата следеће:

ритам;

музичку меморију;

слух;

хармонски слух.

ПРЕДЛОГ ЛИТЕРАТУРЕ:

Зорислава М. Васиљевић: Музички буквар, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ СОЛФЕЂО

ЦИЉ

Развијање музикалности и музичке писмености кроз прожимање васпитног и образовног процеса.

ЗАДАЦИ

- Развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока).
- Развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојем музичког мишљења.
- Усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати).
- Упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

I ЦИКЛУС (I, II, III РАЗРЕД)

I РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Це-дур, Ге-дур, Еф-дур: детаљна обрада, лествично и терцно кретање, скокови у све ступњеве, посебно скок у доминанту, вођицу, терцу тонике и субдоминанту.

Припрема тоналитета кроз дечије песмице са текстом.

Виолински и бас кључ.

Примери из литературе (за сваки тоналитет по 2 до 3 примера).

Припреме молских тоналитета, учење песмица са текстом (а, де и е-мол) и певање солмизацијом по слуху, без теоријског тумачења.

Дечје музичко стваралаштво – импровизација.

РИТАМ

Тактирање и бројање на 2, 3 и 4.

Врсте такта: 2/4, 3/4 и 4/4.

Нотне вредности: од целе до шеснаестине ноте и одговарајуће паузе.

Ритмичке фигуре: поделе јединице на два (све фигуре једноставнијег изгледа, синкопа) и четири (без пауза и лукова), узмах и предтакт, лукови, корона.

Равномерно читање: виолински и бас кључ у једном и два линијска система, као и читање вертикално исписаних акорада.

Мануелно извођење ритмичких вежби.

Читање примера на на утврђеним позицијама солмизационих слогова уз обележен темпо и уз тактирање.

Читање примера из градива инструменталне наставе.

ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ

Усмени диктати:

Опажање појединачних тонова и мотива (клавир или глас наставника) и певање тих тонова солмизацијом.

Интонирање тонова (табулатор - нотна слика) солмизацијом.

Опажање метра у песмама са текстом.

Препознавање записаних ритмичких и мелодијских мотива.

Писмени диктати:

Записивање појединачних или више тонова.

Записивање ритмичких или мелодијских мотива.

Записивање напамет научених песама и лакших мелодијских примера (у зависности од напредовања групе).

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

Термини и појмови из мелодике и ритма без дефиниција, у оквиру садржаја програма.

Нотни и тонски систем, од велике до треће октаве, са вежбањем писања и читања.

Именовање тонова солмизацијом и абecedом, хроматски знаци, тетрахорд, лествица, имена интервала до октаве (представљени у линијском систему).

Лествице: Це-дур, Ге-дур, Еф-дур, Де-дур, Бе-дур и њихови тонични квинтакорди.

Основне ознаке темпа и карактера (Анданте, Модерато, Виво, Аллегро) динамику (*ф*, *п*, *мф*, *мп*, цресцендо и децресцендо), фразирање (лук, обележан дах) и артикулацију (стакато, легато, тенуто).

II РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Обнављање: утврђивање пређених тоналитета, Це, Ге и Еф-дур, примери из литературе и песме са текстом.

Поставка: а, де и е-мола. Тумачење све три врсте мола уз утврђивање скокова у све ступњеве.
Припрема: Де и Бе-дур – илустративни примери из литературе,
Примери из литературе (градиво за II разред) и композиције са клавирском пратњом.

РИТАМ

Метричке врсте и ритмичке фигуре: јединица бројања четвртина, осмина и половина.
Нови тактови $2/8$, $3/8$, $4/8$ и $2/2$ – и само дводелна подела и $6/8$ припрема само основних фигура путем певања одговарајућих песама.

Даља обрада четвороделне поделе (ритмичка јединица – четвртина) и обнављање основних фигура (ритмичка јединица осмина), примена лукова, пауза, узмаха и предтакта.
Пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на ритмичкој јединици.
Начин извођења: равномерно и ритмичко читање, мануелна репродукција ритма, читање одговарајућих инсера из инструменталне литературе.

ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ

Опажање и интонирање тонова и мотива у обновљеним и новим тоналитетима.

Рад са табулатором.

Опажање и интонирање дурског и молског квинтакорда.

Опажање мале и велике терце и чисте квинте са тенденцијом везивања за тоналитет.

Опажање дурског, молског и хармонског тетракорда и њихово интонирање.

Препознавање ритмичких и мелодијских мотива (према градиву).

Записивање лакших мелодијских и ритмичких диктата.

Опажање метра песама са текстом и у примерима из литературе.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

Утврђивање градива из I разреда усменим и писменим вежбама - интервали, тетракорди и лествице.

Врсте интервала: терце и квинте

Дурски и молски квинтакорд на основним тоновима.

Принцип изградње дурских и молских лествица до 3 предзнака.

Проширивање знања из музичке терминологије и увођење једноставних дефиниција.

СМОТРЕ

-новембар: мелодијски диктат

-фебруар: парлато

III РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Обнављање: утврђивање обрађених тоналитета и скокова у тонове доминанте и субдоминанте, вођицу, терцу тонике и II ступањ кроз инструктивне вежбе и примере из литературе.

Композиције са клавирском пратњом, певање двогласа.

Импровизације.

Обрада: Бе-дур, ге-мол, Де-дур, ха-мол, А-дур и фис-мол лествице.

Певање лествица, каденце, мелодијских мотива и једноставних примера у дуру и истоименом молу.

Илустративни примери из литературе.

РИТАМ

Метричке врсте и ритмичке фигуре: 6/8 – све основне комбинације и примена лукова и пауза (без поделе тродела).

Обрада 3/2 и 4/2.

Обнављање и проширивање знања из дводелне и четвороделне поделе синкопа на две и на једној јединици, четвороделна подела осмине и половине као ритмичке јединице.

Триола.

Утврђивање пунктираног ритма.

Равномерно и ритмичко читање: равномерно повећање брзине читања уз обележен темпо.

Мануелна репродукција.

Умерен и умерено брзи темпо.

Ритмичко читање инсерата из одговарајуће инструменталне литературе.

ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ

Опажање и интонирање тонова и мотива из мелодике.

Препознавање и записивање ритмичких мотива, одређивање метра и записивање ритмичке окоснице.

Мелодијско-ритмички диктат једноставне фактуре по двотактима.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

Дурске и молске лествице до три предзнака.

Квинтакорди на главним ступњевима у обрађеним тоналитетима.

Интервали - имена, врсте, звучност до квинте. Утврђивање дурских и молских квинтакорда на свим основним тоновима.

СМОТРЕ

-новембар: мелодијски диктат

-фебруар: парлато

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Писмени део: мелодијски диктат у тоналитетима до два предзнака.

Тест из теорије: лествице, имена и врста интервала, дурски и молски квинтакорд.

Усмени део: мелодијска вежба (тоналитети пређени у I, II и III разреду).

Парлато: виолински и бас кључ. Пређено градиво из I, II и III разреда.

II ЦИКЛУС (IV, V, VI РАЗРЕД)

IV РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Обнављање: тоналитети из претходних разреда са применом скокова, лаганих и брзих темпа, дужих музичких фраза.

Вишегласни примери, композиције са клавирском пратњом и из литературе.

Импровизација.

Обрада: Ес-дур, це-мол, Е-дур, цис-мол, Ас-дур и еф-мол уз примену инструктивних вежби и примера из литературе.

Припрема хроматских скретница и пролазница - тип техничких вежби.

РИТАМ

Утврђивање градива трећег разреда кроз парлато и диктат.

Нове мере и фигуре: 6/8 са простом деобом тродела, 6/4 без деобе.

Синкопирани ритам у врстама парне дистрибуције.

Двоструко пунктирана и обрнуто двоструко пунктирана фигура на две ритмичке јединице.

Поставка триоле на половини јединице бројања.

Равномерно читање у два система и у једном са променама кључа.

Ритмичко читање етида и примера из литературе са применом свих темпа.

ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ

Опажање и интонирање лествичних тонова и мотива из мелодике и њихово записивање.

Интонирање доминантног септакорда.

Опажање и интонирање консонантних квинтакорада и њихових обртаја као и опажање и интонирање штимова. Опажање умањеног и прекомерног квинтакорда.

Ритмички и мелодијски диктат у оквиру градива.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

- Врста интервала до октаве, обртаји интервала.

Обрада лествица до четири предзнака.

Поставка лествичних квинтакорада: све четири врсте.

Мали дурски септакорд на доминанти у дуру и молу, а умањени септакорд у молу са разрешањем све у обрађеним тоналитетима.

СМОТРЕ

-новембар: мелодијски диктат

-фебруар: парлато

V РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Обнављање: утврђивање тоналитета од два до четири предзнака, мелодијске вежбе и примери из литературе.

Вишегласно певање и композиције са клавирском пратњом.

Нове лествице: Ха-дур, Дес-дур и бе-мол.

Певање мелодијских примера у дуру и истоименом молу (мутација).

Певање народних песама са текстом у основним мерама и народним ритмовима.

Транспоновање мотива.

Рад са табулатором приликом поставке нових тоналитета.

Обрада хроматских скретница и пролазница.

РИТАМ

Метричке врсте и ритмичке фигуре: сложенија подела тродела у тактовима 6/8 и 9/8 са луковима и паузама.

Пунктиране фигуре троделних ритмова (сићилијана и тирана). Упоређивање 6/4 са 3/2.

Утврђивање триоле, узмаха и предтакта.

Народни ритам $5/8$, $7/8$ и $9/8$ са једним троделом.
Равномерно и ритмичко читање.
Мануелна репродукција приликом обраде нових ритмичких врста и фигура.

ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ

Опажање појединачних тонова, мотива и штимова у обрађеним тоналитетима.
Интонирање доминантног септакорда и умањеног септакорда.
Ритмички и мелодијски диктати из градива ритма мелодике.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

Све лествице и лествични квинтакорди.
Поставка мол-дура.
Утврђивање и проширивање знања: обртаји свих квинтакорада.
Доминантни септакорд и обртаји.
Термини и орнаментика.

СМОТРЕ

-новембар: мелодијски диктат
-фебруар: парлато

VI РАЗРЕД (2 часа недељно, 70 часова годишње)

МЕЛОДИКА

Обнављање и утврђивање обрађених тоналитета.
Обрада: Фис-дур, Гес-дур и ес-мол.
Певање лествичних квинтакорда, штимова и каденци свих тоналитета до седам предзнака.
Хроматске скретнице и пролазнице, мутације у мелодијским примерима (дијатонска модулација и даље информативно).
Двогласни примери, композиције са клавирском пратњом.
Певање српских народних песама.

РИТАМ

Ритмичко читање етида инструменталног типа из градива VI разреда.
Примена промене кључа или два система.

Мануелно извођење ритма, поставка неправилних ритмичких фигура.

Ново градиво: народни ритмови $8/8$ уз обнављање $5/8$, $7/8$ и $9/8$.
Ритмичка јединица шеснаестина, $6/16$.

ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ

Опажање и интонирање комплетног обрађеног градива од првог разреда.
Опажање и интонирање умањеног квинтакорда са обртајима.
Опажање и интонирање малог дурског септакорда са обртајима и умањеног септакорда са разрешењем.
Опажање и интонирање повезати за тоналитет.
Ритмички и мелодијски диктат.

СМОТРЕ

-новембар: мелодијски диктат

-фебруар: парлато

ГОДИШЊИ ИСПИТ

Писмени део: диктат до три предзнака.

Усмени део: мелодијска вежба тоналитети до четири предзнака (скретнице, пролазнице и мутација).

Парлато: промена кључа, виолински и бас, са свим ритмичким фигурама.

ПРЕДЛОГ ЛИТЕРАТУРЕ:

В. Цветковић и Ј. Михаљица: Солфеђо за први разред шестогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

В. Цветковић и Ј. Михаљица: Солфеђо за други разред шестогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

А. Јовић-Милетић и З. Николић: Солфеђо за трећи разред шестогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

А. Јовић-Милетић, Г. Стојановић и З. Николић: Солфеђо за четврти разред шестогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

А. Јовић-Милетић, Г. Стојановић, З. Николић: Солфеђо за пети разред шестогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

В. Цветковић и Ј. Михаљица: Солфеђо за шести разред шестогодишње основне музичке школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

З. М. Васиљевић: Солфеђо-ритам, И - ВИ, Нота, Књажевац.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

ЦИЉ

Схватање музичког тока и његове визуелне презентације.

ЗАДАЦИ:

- Упознавање музичких појмова и појава.
- Владање законитости теорије музике.
- Повезивање теоријске наставе са софеђом и наставом инструмента.
- Остваривање функционалних задатака - стицање брзине у схватању тонских односа (лествице, интервали и акорди).
- Владање музичком ортографијом.

VI РАЗРЕД (1 час недељно, 35 часова годишње)

Лествице: све дурске и молске лествице. Упоредивање истоимених тоналитета, као и паралелних. Упоредивање лествица удаљених за хроматски полустепен. Енхармонске лествице. Интервали и акорди: обртаји интервала. Исписивање шифри основних интервала.

Обртаји консонантних квинтакорада. Умањени и прекомерни квинтакорд. Конструкција ових квинтакорада на истом тону. Лествични квинтакорди. Многостраност дурског квинтакорада. Мали дурски септакорд (иа доминанти) са обртајима. Умањени септакорд на ВИИ ступњу у молу са разрешењем и полуумањени у дуру са разрешењем. Све врсте септакорада. Појмови и дефиниције: проширивање знања основним појмовима и познавање нових термина из области темпа, артикулације, агогике и ритма. Основни украси и фигуре (орнаменти).

ГОДИШЊИ ИСПИТ

1. Писмени део:

Шифре интервала и акорада.

Исписивање предзнака појединих лествица.

Исписивање врсте интервала и акорада – принцип теста.

2. Усмени део:

Изградња интервала и акорада.

Ознаке за темпо, динамику, артикулацију и агогику.

ЛИТЕРАТУРА

- Дробни и Васиљевић: Теорија музике, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Д. Деспић: Теорија музике, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
- М. Тајчевић: Теорија музике

ОРКЕСТАР

Настава оркестра, одвија се у оквиру састава: гудачког и хармоникашког оркестра. Током школске године обавезна су 2 јавна наступа. Ученици који показују изузетне резултате у настави оркестра (гудачи), могу се прикључити и саставу Симфонијског оркестра младих (заједнички оркестар музичких школа Србије)

ХОР

Настава хора одвија тако да су ученици подељени по врсти гласова и опсегу, и једна и друга група треба да подразумева хомогену целину у области заједничког музицирања. Обавезна су два јавна наступа током школске године, као и учешће на такмичењима, као посебна активност.

КАМЕРНА МУЗИКА

Настава камерне музике, организује се за најталентованије ученике школе. Пошто школа има организовану наставу хора и оркестра, часови камерне музике организују се као додатна настава што подразумева да се не мора организовати у континуитету, већ према потреби. Настава се организује у циљу стварања основа и осећаја за групно музицирање, нарочито је добродошла као припрема за оне ученике који настављају школовање у СМШ. Овакав вид музицирања подразумева учешће на јавним наступима и такмичењима.

ПРИПРЕМНИ РАЗРЕД

У зависности од групе и узраста ученика, програм за предшколски узраст организовати у групама ученика до 6 и од 6 – 8 година.

Рад са овим групама подразумева, рад на развијању слуха, на развијању осећаја за ритам и метар, основно музичко описмењивање и стварање полазне основе за упис у први разред основне музичке школе. Потребно је ученике информисати и упознати их са одсецима и инструментима који се у основној музичкој школи уче и на тај начин их упутити у наставак школовања, према појединачним предиспозицијама.

Поједини ученици који током првог класификационог периода покажу најбоље резултате, могу се укључивати на наставу инструмента, током другог полугодишта, у оним класам где дошло до напуштања и осипања ученика.

Током школске године организују се најмање два јавна наступа групе припремног разреда (приредбе) и један наступ у оквиру јавних наступа.

V ИЗБОРНЕ ПРОГРАМЕ ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Програм Одсека за цез/забавну музику треба да, паралелно са редовном наставом на Одсеку за класичну музику предвиђеном наставним планом и програмом, развије неке специфичне облике музичког знања и свирачког умећа који су својствени цез музици.

БАС ГИТАРА

ЦИЉ

Оспособљавање ученика за бављење цез/забавном музиком и за наставак школовања у средњој музичкој школи.

ЗАДАЦИ

- Интензиван и континуиран рад на развоју ученикових музичких способности - спољашњег (контролног) и унутрашњег (менталног) слуха, осећаја за ритам, музичку меморију и музичку фантазију.
- Упознавање ученика са историјатом цеза.
- Овладавање основном техником цез свирања на бас гитари.
- Постизање разумевања значења и важности специфичних музичких изражајних средстава (артикулације и регистрације) у складу са техничким захтевима инструмента, а у циљу изражавања властитих музичких способности.
- Неговање осећаја за звук и боју и динамичке могућности инструмента.
- Оспособљавање за самостално учење и вежбање.
- Стицање искуства јавног наступања -самосталног и у ансамблу.
- Изградња навике редовног слушања цез музике.
- Развијање естетских музичких критеријум

ГИТАРА

ЦИЉ

Оспособљавање ученика за бављење цез музиком и за наставак школовања у средњој музичкој школи.

ЗАДАЦИ

- Интензиван и континуиран рад на развоју ученикових музичких способности-спољашњег (контролног) и унутрашњег (менталног) слуха, осећаја за ритам, музичку меморију и музичку фантазију.
- Упознавање ученика са историјатом цеза.
- Овладавање основном техником цез свирања на гитари.
- Постизање разумевања значења и важности специфичних музичких изражајних средстава (артикулације и регистрације) у складу са техничким захтевима инструмента, а у циљу изражавања властитих музичких способности.
- Неговање осећаја за звук и боју и динамичке могућности инструмента.
- Оспособљавање за самостално учење и вежбање.
- Стицање искуства јавног наступања -самосталног и у ансамблу
- Изградња навике редовног слушања цез музике.
- Развијање естетских музичких критеријума

Табела: Обавезни минимум градива цез гитаре по разредима Цез гитара

Први разред	скеле нових акорада; -доминантни септакорд и обртаји; -4 етиде; -по једна композиција у сваком ритму
Други разред	-све дијатонске лествице; - 1 целостепена лествица; - 1 лествица цео степен -полу степен; -по једна композиција сваког новог обрађеног ритма.

Начин остваривања програма гитаре

Основни задатак је да се ученицима постави здрава и чврста основа за наставак школовања и то не само техничка (рад прстију), већ права музичка, која подразумева цез израз. Темелј остваривања програма представљају алтеровани акорди, скеле алтерованих акорада, модуси, целостепена и пентатонска лествица, вежбе технике леве и десне руке, развијање музичке меморије, побољшање слушне способности и развијање осећаја за стил и фразирање. Разноврстан избор композиција подстаћи ће машту, осећајност, темперамент и духовитост, што је основни предуслов за бављење цезом.

КЛАВИР

ЦИЉ

Оспособљавање ученика за бављење цез музиком и за наставак школовања у средњој музичкој школи.

ЗАДАЦИ

- Интензиван и континуиран рад на развоју ученикових музичких способности -спољашњег (контролног) и унутрашњег (менталног) слуха, осећаја за ритам, музичку меморију и музичку фантазију.
- Упознавање ученика са историјатом цеза.
- Овладавање основном техником цез свирања на клавиру
- Постизање разумевања значења и важности специфичних музичких изражајних средстава (артикулације и регистрације) у складу са техничким захтевима инструмента, а у циљу изражавања властитих музичких способности.

- Неговање осећаја за звук и боју и динамичке могућности инструмента.
- Оспособљавање за самостално учење и вежбање.
- Стицање искуства јавног наступања -самосталног и у ансамблу.
- Изградња навике редовног слушања цез музике.
- Развијање естетских музичких критеријум

Табела: Обавезни минимум градива цез клавира по разредима

Први разред	- 8 блузкомпозиција; - 8 стандардних цез композиција; - 2 блуз композиције изведене са ансамблом у уз импровизацију; - 2 цез композиције изведене са ансамблом уз импровизацију;
Други разред	- 8 цез композиција; - 2 цез композиције по слободном избору изведене са ансамблом.

Начин остваривања програма клавира

Од наставника се очекује да се редовно, савесно припрема за часове и пажљиво прати и планира развој сваког свог појединог ученика. Ова припрема обухвата читав спектар активности -од детаљног проучавања композиција са учениковог репертоара (аналитичким просвиравањем или, евентуално, припремањем за извођење на концерту), преко упоређивања различитих издања и допуњавања одабраних редакција, до континуираног вођења обимне евиденције о учениковом раду и напретку. Током читавог периода учениковог рада на остваривању програма, наставник ће се трудити да му пренесе своје знање о: кратком историјату (свинг, би-бап и афро-кубан) уз слушање карактеристичних извођења у ансамблу, ритмичкој и хармонској антиципацији акорада, акордским симболима (шифрама) у полушироком и широком слогу у обе руке, свирању акорада у обе руке без основног тона, обртајима полушироког и широког слога у обе руке, замени акорада, рехармонизацији стандардних цез тема, ритмичкој и хармонској антиципацији као основној карактеристици цеза, положају синкопа у такту с обзиром на разлике у фразирању које зависе од темпа, развоју пратње солисте са обе руке уз примену ритмичких антиципација и синкопа, развоју пратње теме и сопствене импровизације левом руком уз примену ритмичких антиципација и синкопа, импровизацији, балади у цез музици, би-бап правцу и афро-кубану

VI ПРОГРАМЕ АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Од I до III разреда ученици могу да учествују у раду хора и камерне музике.

VII ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

ДОДАТНА НАСТАВА

Организовање додатне наставе у свим разредима предлажу стручна већа предмета.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Организовање допунске наставе предлажу стручна већа предмета. Допунска настава организује се за ученике који у учењу имају тешкоће због којих не постижу задовољавајући успех.

VIII ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Културна и јавна делатност основне музичке школе уско је повезана са њеном образовно-васпитном улогом и чине је:

ВРСТА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа и концерата (појединци, ансамбли, орестри и хорови)	Током школске године	Директор и наставници школе
организовање концерата наставника школе	Октобар и децембар и по потреби	Директор и наставници школе
организовање концерата гостујућих музичких уметника	Током школске године	Директор и наставници школе
активности везане за организовање ученичког учешћа на домаћим и међународним музичким такмичењима (за појединце, камерне ансамбле, оркестре и хорове), смотрама, фестивалима и сличним манифестацијама, као и за самостално организовање оваквих манифестација	Током школске године	Директор и наставници школе
организовање разних врста прослава, меморијала, размена, гостовања и сличних манифестација	Током школске године	Директор и наставници школе
организовање мајсторских курсева истакнутих музичких педагога и извођача	У другом полугодишту	Директор и наставници школе
организовање предавања, семинара, трибина, саветовања и сличних скупова, везаних за музичку	Током школске године	Директор и наставници школе

педагошко-извођачку проблематику		
организовање посета концертима	Током школске године	Директор и наставници школе
организовање медијских и других промоција разне врсте	Током школске године	Директор и наставници школе
успостављање разних облика сарадње са домаћим и иностраним културним институцијама	Током школске године	Директор и наставници школе

IX ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

Обзиром на специфичности основне музичке школе, недостатак физкултурне сале и кратак боравак ученика у школи, спортске активности ученици реализују у својим основним школама.

X ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

На основу *Закона о основама система образовања и васпитања* (Сл. гл. РС 88/2017 и 27/2018) и Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (Сл. гл. РС 30/2010) у ОСНОВНОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ у Кањижи је 01. септембра 2017. године оформљен Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања. Стални чланови тима су:

Директор школе
Секретар школе
Психолог школе
Председник Школског одбора
Председник Савета родитеља
Председник Ученичког парламента
Наставници школе

Тим је израдио Програм за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у Школи који је саставни део Годишњег плана рада Школе. План рада Тима је посебан документ којим се сваке школске године планира рад Тима на остварењу заштите ученика од насиља. Програмом заштите ученика су дефинисане превентивне активности, као и кораци и процедуре у поступању у заштити ученика од насиља. Такође је дефинисано шта се сматра насиљем, као и које све врсте и облике обухвата.

ЗНАЧЕЊЕ ПОЈМОВА

Свако насиље над ученицима се може спречити у атмосфери која:
- развија и негује културу понашања

- не толерише насиље и не ћути о њему
- развија одговорност свих
- обавезује на поступање све који имају сазнање о насиљу

Насиље се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавања здравља, развоја и достојанства ученика.

ПОДЕЛА НАЈЧЕШЋИХ ОБЛИКА НАСИЉА

У табели су приказани нивои реаговања и различити облици насиља. У зависности од интензитета, учесталости и последица које насиље оставља, поједини облици се понављају на више различитих нивоа.

ПРВИ НИВО

Ове облике насиља решава самостално наставник/одељењски старешина у оквиру саветодавно-васпитног рада са децом – појединцима, групама и одељењем.

Може користити и подршку вршњачког тима и вршњачких едукатора.

Физичко насиље	Емоционално/ психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Насиље злоупотребом информационих технологија
ударање чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари...	исмејавање, омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, „прозивање“ ...	добацивање, подсмевање, игнорисање, искључивање из групе или фаворизовање на основу социјалног статуса, националности, верске припадности, насилно дисциплиновање, ширење гласина...	добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално додиривање, гестикулација..	узнемиравајуће „зивкање“, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта...

ДРУГИ НИВО

У решавању ових облика насиља, наставник /одељењски старешина укључује Тим, то јест унутрашњу заштитну мрежу.

Физичко насиље	Емоционално/ психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Насиље злоупотребом информационих технологија
шамарање, ударање,	уцењивање, претње,	сплеткарење, игнорисање,	сексуално додиривање,	огласи, клипови, блогови,

гажење, цепање одела, „шутке“, затварање, пљубање, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу...	неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, одбацивање, манипулисање...	неукључивање, неприхватање манипулисање, експлоатација, национализам...	показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење...	злоупотреба форума и чествовања, снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика..
---	--	---	---	---

ТРЕЋИ НИВО

Ако ученици чине или трпе неки од следећих облика насиља обавезно је укључивање других институција, односно активирање спољашње заштитне мреже.

Физичко насиље	Емоционално/ психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Насиље злоупотребом информационих технологија
туча, дављење, бацање, проузроковање опекотина, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем...	заstraшивање уцењивање, рекетирање, ограничавање кретања, навођење на коришћење психоактивних супстанци, укључивање у секте, занемаривање...	претње, изолација, одбацивање, терор групе над појединцем/ групом, дискриминација, организовање затворених група (кланова), национализам, расизам...	завођење од стране одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест...	снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија...

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА СУ:

- **превенција** насиља да се ствара безбедна средина за живот и рад ученика, и
- **интервенција** у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање у Школи.

Оквир за деловање је у складу са основним принципима, који су дефинисани у Посебном протоколу и то:

- Право на живот, опстанак и развој
- Најбољи интерес ученика
- Недискриминација
- Учешће ученика

Програм заштите ученика од насиља има као општи циљ унапређивање квалитета живота ученика у школи применом *мера превенције*, ради стварања безбедне средине, и *мера интервенције* у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање ученика.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА У ПРЕВЕНЦИЈИ СУ СЛЕДЕЋИ:

- подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања
- идентификација безбедносних ризика у школи увидом у документацију, непосредно окружење евидентирањем критичних места у школи, анкетирањем ученика, наставника и родитеља
- повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад школе, на препознавање насиља и злостављања
- унапређење способности свих учесника у школском животу – наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, лок.заједнице – за уочавање, препознавање и решавање проблема насиља
- оспособљавање свих запослених и родитеља за рано препознавање знакова у понашању деце који указују на потенцијално насилно понашање
- пружање помоћи ученицима у савладавању личних проблема и проблема у учењу
- изграђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду
- дефинисање процедура и поступака реаговања на насиље и информисање свих учесника у школском животу о томе
- омогућавање свим ученицима који имају сазнања о могућем насилном акту да без излагања опасности врше пријављивање насиља
- спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина
- сарадња са родитељима путем Савета, родитељских састанака, индивидуалних и групних разговора
- сарадња са службама ван школе које посредно и непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ У ИНТЕРВЕНЦИЈИ

- Спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама насиља
- Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности спровођења Програма заштите
- Рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака
- Саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, врше насиље или су посматрачи насиља

ПРОЦЕДУРЕ У СИТУАЦИЈАМА НАСИЉА

ПРОЦЕНА БЕЗБЕДНОСТИ

У школи и око школе нису идентификована посебно ризична места. Учесталост насиља највећа је тамо где ученици и проводе највећи део радног дана (учионице, ходници). Резултати истраживања су у прилогу Школског развојног плана.

ПРОЦЕДУРА У ИНТЕРВЕНЦИЈИ

Ближе објашњење процедуре интервенције према редоследу поступака приликом појаве насиља у школи, из угла улога и одговорности:

Процедуре у интервенцији су различите с обзиром на три ситуације – да ли се насиље јавља међу децом, од стране одраслог у школи или од стране одраслог ван школе.

Кораци у интервенцији су следећи:

- Сазнање о насиљу или откривање насиља одвија се непосредним увидом да је насиље у току или посредно, препознавањем спољашњих знакова или поверавањем самог детета или треће особе.
- Прва реакција треба да буде заустављање насиља и обавештавање о томе надлежне особе: чланове Тима, директора, психолога, а који ће даље проценити да ли треба позвати МУП или здравствену службу.
- Смиривање ситуације подразумева удаљавање ученика из ситуације и смањење напетости кроз разговор са актерима. Тај разговор треба да буде умирујући, без спомињања могућих последица и застрашивања.
- Прикупљање информација значи разговор са актерима и другим учесницима у догађају уз вођење записника. Разговор треба да води неко од чланова тима. (Напомена: У образовно-васпитном систему нема места за истрагу или доказивање злостављања, о постојању сумње се обавештавају надлежне службе). Посебна пажња треба да буде обрађена на жртву насиља тако што ће јој се омогућити да се осећа безбедно и да нема страх од освете ученика којима ће бити изречене мере.
- Након тог разговора обављају се консултације у оквиру установе – са колегом, са Тимом за заштиту, са психологом, директором, при чему се анализирају чињенице, процењује ниво ризика и прави план заштите, водећи рачуна о принципу поверљивости и најбољем интересу ученика. Уколико је потребно, обављају се консултације са службама ван установе (Центар за социјални рад, здравствена служба). На основу консултација треба донети одлуку о начину реаговања и праћења и одредити улоге, задатке и одговорности у самом поступању.
- Након консултација и заузимања става школе о догађају, предузимају се акције: позивају се родитељи и информишу о догађају, спроведеним консултацијама, закључцима и предложеним мерама (предочава се законска регулатива, мере заштите ученика, мере даљег васпитног деловања); уколико је потребно, обавештава се МУП, Центар за социјални рад (рок три дана од дана када се насиље десило). Подношење пријаве тим службама треба да буде у усменој и писаној форми, након што је са родитељима обављен разговор (осим ако се нису одазвали позиву или је у најбољем интересу дечије безбедности да родитељи не буду укључени)
- Праћење ефеката предузетих мера врши Тим, водећи рачуна о интеграцији свих актера у заједницу и успостављању односа сарадње и толеранције.

СПОЉАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Спољашњу заштитну мрежу чине следеће институције:

1. Центар за социјални рад
2. МУП
3. Дом здравља

4. Културне институције
5. Локална самоуправа
6. Спортски клубови

Циљ сарадње : стручна помоћ и сарадња у решавању проблема и задовољавање културних и спортских потреба ученика.

УНУТРАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Унутрашњу заштитну мрежу чине сви запослени и ученици школе.

Школа је прописала улоге и одговорности запослених и ученика у школи:

(ко шта ради када постоји сумња на насиље или се насиље догоди)

ПОМОЋНО-ТЕХНИЧКО ОСОБЉЕ

- уочава и прекида насиље;
- обавештава присутне чланове Тима о случају;
- евидентира случај у књигу дежурстава
- сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља.

НАСТАВНИЦИ

- уочава случајеве насилног понашања и реагује одмах;
- учествује у процесу заштите деце;
- разговара са учесницима насиља;
- информише родитеље и сарађује са њима;
- прати ефекте предузетих мера;
- евидентира случај и води документацију;
- по потреби, комуницира са релевантним установама.

ТИМ, ПСИХОЛОГ

- уочава случајеве насилног понашања;
- покреће процес заштите детета, реагује одмах;
- по потреби, разговара са родитељима;
- пружа помоћ и подршку деци/ученицима, наставницима;
- разматра случај (2. и 3. ниво) и осмишљава мере заштите;
- обавља консултације, предлаже заштитне мере, прати ефекте предизетих мера;
- по потреби, сарађује са другим установама;
- евидентира случај.

УЧЕНИЦИ

- уочавају случајеве насилног понашања;
- траже помоћ одраслих;
- пријављују наставницима насиље
- учествују у мерама заштите

ЕВИДЕНЦИЈА И НАЧИНИ ПРАЋЕЊА СЛУЧАЈЕВА НАСИЉА

Сваки акт насиља евидентира се код наставника у посебним фасциклама, у педагошким дневницима. Анализа бележака врши се периодично (полугодишње) на нивоу тима и наставничког већа. Периодична анализа служи за планирање превентивних активности са ученицима, а Тиму школе за унапређење програма заштите деце од насиља.

Евиденцију у случајевима насиља води наставник, а Тим уколико се укључује у интервенисање. Анализиране укупне податке (број, облик насилног понашања и предузете мере) доставља се психологу, тиму и директору установе користећи обрасце из Приручника за примену посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

ПРОЦЕЊИВАЊЕ ЕФЕКТА ПРЕВЕНЦИЈЕ/ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

На основу евиденције које воде наставници и Тим праћење ефеката ће ивршити психолог школе преко следећих **индикатора**:

- броја и нивоа облика насилног понашања
- број случајева насилног понашања са позитивним ефектима у односу на укупан број пријављених у току школске године
- однос пријављених облика насилног понашања текуће и претходне школске године
- однос броја случајева насилног понашања са позитивним ефектима текуће и претходне школске године
- анализа упитникаведеног међу ученицима о степену безбедности у школи

Аспекти примене програма ће бити видљиви преко ефеката предузетих превентивних и интервентних активности.

АНАЛИЗА ПРИМЕНЕ ПРОГРАМА

Примену Програма прати и анализира Тим полугодишње преко евиденције о реализованим активностима које су планиране Програмом. Овим путем се утврђују и узроци уколико неке планиране активности нису реализоване.

ИЗВЕШТАВАЊЕ О ПРИМЕНИ ПРОГРАМА

Тим полугодишње извештава Наставничко веће и Ученички парламент, а на крају школске године Школски одбор и Савет родитеља школе о реализацији превентивних и интервентних мера.

АКЦИОНИ ПЛАН ПРЕВЕНТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Време реализације	Активности / теме	Начин реализације	Носиоци реализације
септембар	Извештавање Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања о свом раду у прошлој школској години на: Наставничком већу, Школском одбору и Савету родитеља.	Извештавање, анализирање, дискусија	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
септембар	Састанак Тима за заштиту ученика од насиља, израда плана рада за наредну школску годину	Разговор, договор, анализа	Тим за заштиту
септембар	Избор представника Савета	Договор, избор	Тим за заштиту,

	родитеља, и представника Ученичког парламента за члана Тима		Савет родитеља, Ученички парламент
септембар	Упознавање нових чланова Тима, Наставничког већа, Ученичког парламента и Савета родитеља са Посебним протоколом и Програмом	Презентација, упознавање	Психолог
септембар	Час посвећен програму превенције насиља и упознавање ученика са шемом интервентних активности постављеним у ходницима школе	Презентација, излагање, упознавање	Тим за заштиту и психолог школе
септембар	Родитељски састанци посвећени програму заштите ученика од насиља	Презентација, излагање	Тим за заштиту, одељењске старешине
септембар	Састанак председника стручних већа у циљу коришћења садржаја наставних предмета у превенцији насилништва и предлагање програма корелације наставних предмета са програмом заштите – нове идеје	Радни састанак	Тим за заштиту, педагошки колегијум
Током школске године	Сарадња са институцијама и организацијама (Центар за социјални рад, МУП)	Консултације, разговор, договор	Тим за заштиту, директор школе
Током првог полугодишта	Рedefинисање правила понашања и последица кршење правила – по потреби	Дискусије, разговори	Тим за заштиту, ученици школе
Током школске године	Едукација ученика: дебата, трибине, радионице за ученике у области превенција насиља	Дебата, трибине, радионице	Ученички парламент, Психолог школе, основне школе на територији општине Кањижа
Током школске године	Обука наставног и ненаставног особља у области превенције насиља	Презентације, радионице, семинари	Интерна/екстерна обука, психолог школе, директор
Друго полугодиште	Истраживање о учесталости и врстама насиља и о безбедности ученика у школи	Испитивање, анализа	Тим за заштиту, психолог школе
Јун, јул	Евалуација Програма прегледом документације и резултатима истраживања, измене у програму	Анализа	Тим за заштиту

АКЦИОНИ ПЛАН ИНТЕРВЕНТНИХ АКТИВНОСТИ

Интервентне активности				
	Насиље се дешава		Сумња се да насиље постоји	
	<p>Насиље међу ученицима</p> <p>Током школске године</p>	<p>Насиље прекида запослени који примети да је насиље у току Пријава у школи присутном наставнику, психологу Уколико је потребна интервенција полиције и здравствене службе позива их наставник или психолог Обавештавање родитеља, директора и тима за заштиту – наставници и психолог Консултације у установи - Тим, директор, психолог, наставници, секретар Прикупљање података – наставници, психолог Информисање родитеља – наставници Информисање надлежних служби (по потреби) Договор о заштитним мерама – тим Праћење ефеката предузетих мера – тим Вођење евиденције, попуњавање протокола за праћење случајева насиља</p>		<p>Прикупљање информација (анкета, разговори) – наставници у сарадњи са психологом школе Сумња је потврђена – поступа се по корацима у случају када се насиље дешава Сумња је неоснована – праћење понашања потенцијалних учесника Сумња је непотврђена – појачан рад наставника, психолога и тима, праћење понашања</p> <p>Евиденција – Тим за заштиту, наставници, психолог</p>
<p>Јул - август</p>	<p>Евалуација Програма</p>		<p>Анализа, разговор, договор</p>	<p>Тим за заштиту од насиља</p>

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Законски оквир и значење појмова

Полазне основе Програма заштите од дискриминације су Устав Републике Србије, Стратегија превенције и заштите од дискриминације („Сл. гласник РС“, бр. 60/2013), Закон о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“, бр. 22/2009), Закон о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017 и 27/2018) и Закон о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017 и 27/2018).

Устав Републике Србије прописује заштиту од дискриминације сваког физичког лица, те утврђује да су пред уставом и законом сви једнаки. Устав такође описује људска и мањинска права (члан 1. и члан 21.), забрањује изазивања расне, националне и верске мањине (члан 22. и

49.) и регулише уређеност права припадника националних мањина. Одредбе члана 71. Устава републике Србије прописују једнако право на образовање.

У јуну 2013. Године, Србија је усвојила Стратегију превенције и заштите од дискриминације ради спречавања односно смањења свих облика и посебних случајева дискриминације посебно према одређеним лицима односно групама лица с обзиром на њихово својство – осетљиве друштвене групе („Сл. гласник РС“, бр. 60/2013). Стратегија превенције и заштите од дискриминације за период од 2013. до 2018. године односи се на спречавање и забрану свих облика, врста и посебних случајева дискриминације.

Закон о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“, бр. 22/2009, у даљем тексту Закон) тачно дефинише појмове дискриминација и дискриминаторско понашање, облике дискриминације и посебне случајеве дискриминације.

Значење појмова

Закон тачно дефинише појмове „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“, који по Закону означавају свако неоправдано прављење разлике и неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање и давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном или породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима (члан 2.).

Једноставније дискриминација је неједнако поступање према једнакима и једнако поступање према неједнакима – на основу личног својства. Према Закону свако је дужан да поштује начело једнакости, односно забрану дискриминације (члан 4.).

У Закону су одређени обливи дискриминације, то су:

- **Непосредна дискриминација** – постоји ако лице или група лица, због његовог односно њиховог личног својства у истој или сличној ситуацији, било којим актом, радњом или пропуштањем, стављају или су стављени у неповољнији положај, или би могли бити стављени у неповољни положај (члан 6.).
- **Посредна дискриминација** – постоји ако се лице или група лица, због његовог односно њиховог личног својства, ставља у неповољнији положај актом, радњом или пропуштањем које је привидно засновано на начелу једнакости и забране дискриминације, осим ако је то оправдано законитим циљем, а средства за постизање тог циља су примерена и нужна (члан 7.).
- **Повреда начела једнаких права и обавеза** – постоји ако се лицу или групи лица, због његовог односно њиховог личног својства, неоправдано ускраћују права и слободе или намећу обавезе које се у истој или сличној ситуацији не усраћују или не намећу другом лицу или групи лица, ако су циљ или последица предузетих мера неоправдани, ако и ако не постоји сразмера између предузетих мера и циља који се овим мерама остварује (члан 8.).

- **Забрана позивања на одговорност** – према Закону дискриминација постоји ако се према лицу или групи лица неоправдано поступа лошије него што се поступа или би се поступало према другима, искључиво или углавном због тога што су тражили, односно намеравају да траже заштиту од дискриминације или због тога што су понудили или намеравају да понуде доказе о дискриминаторском поступању (члан 9.).
- **Удруживање ради вршења дискриминације** – према Закону забрањено је деловање организација или група које је усмерено на кршење уставом, правилима међународног права и законом зајамчених слобода и права или на изазивање националне, расне, верске и друге мржње, раздора и нетрпељивости (члан 10.).
- **Говор мржње** – Законом је забрањено изражавање идеја, информација и мишљење којима се подстиче дискриминација, мржња или насиље против лица или групе лица због њиховог личног својства у јавним гласилима и другим публикацијама, на скуповима и местима доступним јавности, исписивањем и приказивањем порука или симбола и на други начин (члан 11.).
- **Узнемиравање и понижавајуће поступање** – Законом је забрањено узнемиравање и понижавајуће поступање које има за циљ или представља повреду достојанства лица или групе лица на основу њиховог личног својства, а нарочито ако се тиме ствара страх и непријатељско, понижавајуће и увредљиво окружење (члан 12.).

Закон одређује и тешке облике дискриминације. То су (члан 13.):

1. изазивање и подстицање неравноправности, мржње и нетрпељивости по основу националне, расне или верске припадности, језика, политичког опредељења, пола, родног идентитета, сексуалног опредељења и инвалидитета;
2. пропагирање или вршење дискриминације од стране органа јавне власти и у поступцима пред органима јавне власти;
3. пропагирање дискриминације путем јавних гласила;
4. ропство, трговина људима, апартхејд, геноцид, етничко чишћење и њихово пропагирање;
5. дискриминација лица по основу два или више личних својстава (вишеструка или укрштена дискриминација);
6. дискриминација која је извршена више пута (поновљена дискриминација) или која се чини у дужем временском периоду (продужена дискриминација) према истом лицу или групи лица;
7. дискриминација која доводи до тешких последица по дискриминисаног, друга лица или имовину, а нарочито ако се ради о кажњивом делу код кога је претежна или искључива побуда за извршење била мржња, односно нетрпељивост према оштећеном која је заснована на његовом личном својству.

Поред тога у Закону је одређено да се не сматрају дискриминацијом посебне мере уведене ради постизања пуне равноправности, заштите и напретка лица односно групе лица која се налазе у неједнаком положају (члан 14.).

Закон описује случајеве дискриминације у области рада (члан 16.). Према Закону забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као

што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености.

Заштиту од дискриминације из става 1. члана 16. између осталих ужива лице у радном односу, лице које обавља привремене и повремене послове или послове по уговору о делу или другом уговору, лице на допунском раду, лице које обавља јавну функцију, лице које тражи посао, студент и **ученик на пракси**, лице на стручном оспособљавању и усавршавању без заснивања радног односа, волонтер и свако друго лице које по било ком основу учествује у раду.

Према Закону не сматра се дискриминацијом прављење разлике, искључење или давање првенства због особености одређеног посла код кога лично својство лица представља стварни и одлучујући услов обављања посла, ако је сврха која се тиме жели постићи оправдана, као и предузимање мера заштите према појединим категоријама лица из става 2. горе наведеног члана (жене, труднице, породиље, родитељи, малолетници, особе са инвалидитетом и други).

Законом је забрањена и **дискриминација у пружању јавних услуга и коришћењу објеката и површина**, која постоји ако правно или физичко лице, у оквиру своје делатности, односно занимања, на основу личног својства лица или групе лица, одбије пружање услуге, за пружање услуге тражи испуњење услова који се не траже од других лица или групе лица, односно ако у пружању услуга неоправдано омогући првенство другом лицу или групи лица.

Свако има право на једнак приступ објектима у јавној употреби (објекти у којима се налазе седишта органа јавне власти, објекти у области образовања, здравства, социјалне заштите, културе, спорта, туризма, објекти који се користе за заштиту животне средине, за заштиту од елементарних непогода и сл.), као и јавним површинама (паркови, тргови, улице, пешачки прелаз и друге јавне саобраћајнице и сл.), у складу са законом (члан 17.).

Закон забрањује и верску дискриминацију која постоји ако се поступа противно начелу слободног испољавања вере или уверења, односно ако се лицу или групи лица ускраћује право на стицање, одржавање, изражавање и промену вере или уверења, као и право да приватно или јавно изнесе или поступи сходно својим уверењима.

Не сматра се дискриминацијом поступање свештеника, односно верских службеника које је у складу са верском доктрином, уверењима или циљевима цркава и верских заједница уписаних у регистар верских заједница, у складу са посебним законом којим се уређује слобода вероисповести и статус цркава и верских заједница (члан 18.).

Закон такође забрањује дискриминацију у области образовања и стручног оспособљавања. Члан 19. говори о томе да свако има право на предшколско, основно, средње и високо образовање и стручно оспособљавање под једнаким условима, у складу са законом.

Забрањено је лицу или групи лица на основу њиховог личног својства, отежати или онемогућити упис у васпитно-образовну установу, или искључити их из ових установа, отежати или ускратити могућност праћења наставе и учешћа у другим васпитним, односно образовним активностима, разврставати ученике по личном својству, злостављати их и на други начин неоправдано правити разлику и неједнако поступати према њима.

Забрањена је дискриминација васпитних и образованих установа које обављају делатност у складу са законом и другим прописом, као и лица која користе или су користили услуге ових установа у складу са законом.

Према Закону **забрањена је дискриминација и на основу пола**, која постоји ако се поступа противно начелу равноправности полова, односно начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота.

Забрањено је ускраћивање права или јавно или прикривено признавање погодности у односу на пол или због промене пола. Забрањено је и физичко и друго насиље, експлоатација, изражавање мржње, омаловажавање, уцењивање и узнемиравање с обзиром на пол, као и јавно заговарање, подржавање и поступање у складу са предрасудама, обичајима и другим друштвеним обрасцима понашања који су засновани на идеји подређености или надређености полова, односно стереотипних улога полова (члан 20.).

Такође је **забрањена дискриминација на основу сексуалне оријентације**. Закон каже да је сексуална оријентација приватна ствар и нико не може бити позван да се јавно изјасни о својој сексуалној оријентацији. Свако има право да се изјасни о својој сексуалној оријентацији, а дискриминаторско поступање због таквог изјашњавања је забрањено (члан 21.).

Закон забрањује и дискриминацију деце (члан 22.). Према закону свако дете, односно малолетник има једнака права и заштиту у породици, друштву и држави, без обзира на његова или лична својства родитеља, старатеља и чланова породице.

Забрањено је дискриминисати дете, односно малолетника према здравственом стању, брачном, односно ванбрачном рођењу, јавно позивање на давање предности деци једног пола у односу на децу другог пола, као и прављење разлике према здравственом стању, имовном стању, професији и другим обележјима друштвеног положаја, активностима, израженом мишљењу или уверењу дететових родитеља, односно старатеља и чланова породице.

Члан 24. истог Закона **забрањује дискриминацију националних мањина и њихових припадника** на основу националне припадности, етничког порекла, верских уверења и језика. Начин остваривања и заштита права припадника националних мањина уређује се посебним законом (Закон о заштити права и слобода националних мањина, „Сл. лист СРЈ“, бр. 11/2002, „Сл. лист СЦГ“, бр. 1/2003 – Уставна повеља и „Сл. гласник РС“, бр. 72/2009- - др. закон и 97/2013 – одлука УС).

Дискриминација је забрањена и због политичке и синдикалне припадности (Закон о забрани дискриминације, „Сл. гласник РС“, бр. 22/2009, члан 25.). Према Закону забрањена је дискриминација због политичких убеђења лица или групе лица, односно припадности или неприпадности политичкој странци односно синдикалној организацији.

Дискриминацијом из става 1. овог члана не сматрају се ограничења која се односе на вршиоце одређених државних функција, као и ограничења неопходна ради спречавања заговарања и вршења фашистичких, нацистичких и расистичких активности, прописана у складу са законом.

Дискриминација је забрањена и према особама са инвалидитетом (члан 26.), која постоји ако се поступа противно начелу поштовања једнаких права и слобода особа са инвалидитетом у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота. Начин остваривања и заштита права особа са инвалидитетом уређује се посебним законом (Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС“, бр. 33/2006 и 13/2016).

Затим забрањена је дискриминација лица или групе лица с обзиром на њихово здравствено стање, као и чланова њихових породица. Дискриминација постоји нарочито ако се лицу или групи лица због њихових личних својстава неоправдано одбије пружање здравствених услуга, поставе посебни услови за пружање здравствених услуга који нису оправдани медицинским разлозима, одбије постављање дијагнозе и ускрате информације о тренутном здравственом стању, предузетим или намераваним мерама лечења или рехабилитације, као и узнемиравање, вређање и омаловажавање у току боравка у здравственој установи (члан 27.).

Законом су прописани и поступци заштите од дискриминације и успостављен је и независни државни орган, Повереник за заштиту равноправности. Повереник на основу Закона има овлашћења да прима и разматра притужбе због повреде одредаба закона о забрани дискриминације, те да даје мишљења и препоруке у конкретним случајевима.

У Закону о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017 и 27/2018 – др. закони) прописано је да за сву децу, ученике и одрасле мора да се обезбеди „једнако право и доступност образовања и васпитања без дискриминације и издвајања по основу пола, социјалне, културне, етничке, религијске или друге припадности, месту боравка, односно пребивалишта, материјалног или здравственог стања, тешкоћа и сметњи у развоју и инвалидитета, као и по другим основима“.

У Закону о основама система образовања и васпитања посебно се обраћа пажња на забрану дискриминације у образовању. Према **члану 110. Закона о основама система образовања и васпитања забрањена је свака дискриминација ученика у васпитно-образовном процесу по било ком основу**. Члан 110. забрањује дискриминацију на следећи начин: „У установи су забрањене дискриминација и дискриминаторско поступање, којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу мигранта, односно расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основима утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.“

Према ЗОСОВ-у не сматрају се дискриминацијом посебне мере уведене ради постизања пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају. Установа је дужна да предузме све мере прописане овим законом када се посумња или утврди дискриминаторно понашање у установи.

Чланом 79. Закона прописано је и право детета на заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања. Установа, односно сви запослени дужни су да обезбеде остваривање права детета/ученика а пријаву у случају повреде и кршења права детета/ученика или непримерног понашања запослених према детету/ученику се подноси директору установе. Директор је у обавези да пријаву размотри и да, уз консултацију са дететом/учеником, родитељем, односно старатељем детета/ученика и запосленим одлучи о њој и предузме одговарајуће мере, и то у року од 15 дана од дана пријема пријаве.

Са учеником који врши повреду правила понашања, односно који својим понашањем угрожава друге у остваривању њихових права, школа је дужна да, уз учешће родитеља, односно старатеља ученика, појача васпитни рад активностима: у оквиру одељењске заједнице, стручним радом одељењског старешине, педагога, психолога, посебних тимова, а када је то неопходно да сарађује са одговарајућим установама социјалне, односно здравствене заштите на промени понашања ученика.

Уколико је ученик извршио повреду забране дискриминације (члан 110. ЗОСОВ) директор против њега покреће васпитно-дисциплински поступак, најкасније у року од 30 дана, утврђује све чињенице које су од значаја и доноси решење. За учињену повреду забране чл. 110. предвиђене су васпитно-дисциплинске мере: укор директора или укор наставничког већа, премештај ученика од петог до осмог разреда основне школе у другу основну школу на основу одлуке наставничког већа, уз сагласност родитеља и школе у коју прелази и за ученика средње школе – искључење ученика из школе.

Запослени се привремено удаљава са рада због учињене повреде забране из члана 110. Директор установе покреће и води дисциплински поступак, доноси одлуку и изриче меру у дисциплинском поступку против запосленог. Дисциплински поступак покреће се писменим закључком на који приговор није допуштен. Запосленом који изврши повреду забране, прописане чланом 110. Закона, престаје радни однос када одлука директора о утврђеној повреди забране постане коначна и одузима се лиценца.

Основна музичка школа у Кањижи је у складу са Законом донео Правила понашања у циљу неговања односа међусобног разумевања и уважавања личности ученика, запослених и родитеља и којима ће запослени својим радом и укупним понашањем доприносити развијању позитивне атмосфере у установи и то на индиректан начин штити од дискриминације. У школи такође у складу са Законом формиран је Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Превентивне активности чини низ мера које спроводе учесници образовно-васпитног процеса, а доприносе да се у образовној установи развија толеранција различитости, култура уважавања и забрана дискриминације.

Време реализације	Активности / теме	Начин реализације	Носиоци реализације
септембар	Упознавање запослене, ученике и родитеље са појмом дискриминације, видовима дискриминаторног понашања и поступања и мерама којима се спречава или санкционише дискриминација и усклађивање постојећа подзаконска акта установе у циљу заступања културе толеранције, међусобног	предавање, дискусија	Одељењске старешине, Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације, правник школе

	уважавања и опхођења и забране понашања која толеришу и подстичу дискриминацију, употребу неприхватљивог језика комуницирања итд.		
септембар	Састанак Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације, израда плана рада за наредну годину	Разговор, договор, анализа	Тим за заштиту
септембар	Избор представника Савета родитеља, и представника Ученичког парламента за члана Тима	Договор, избор	Тим за заштиту, Савет родитеља, Ученички парламент
септембар	Упознавање нових чланова Тима, наставничког већа, Ученичког парламента и Савета родитеља са Посебним протоколом и Програмом	Презентација, упознавање	Тим за заштиту
септембар	Час одељењског старешине посвећен програму превенције насиља и упознавање ученика са шемом интервентних активности постављеним у ходницима школе	Презентација, излагање, упознавање	Тим за заштиту и одељењске старешине
октобар	Родитељски састанци посвећени програму заштите ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације	Презентација, излагање	Тим за заштиту, одељењске старешине
септембар	Састанак председника стручних већа у циљу коришћења садржаја наставних предмета у превенцији насилништва и предлагање програма корелације наставних предмета са програмом заштите (матерњи језик,	Радни састанак	Тим за заштиту, педагошки колегијум

	грађанско васпитање...)		
Током школске године	Сарадња са институцијама и организацијама (Центар за социјални рад, Саветовалиште за младе, МУП)	Консултације, разговор, договор	Тим за заштиту, директор школе
Током првог полугодишта	Редефинисање правила понашања и последица кршење правила – од првог до четвртог разреда	Дискусије, разговори	Тим за заштиту, ученици школе, правник школе
Током школске године	Дебата, трибине, радионице за ученике у области превенција насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације	Дебата, трибине, радионице	Тим за координацију ученичког парламента, Ученички парламент, Стручна служба школе
Током школске године	Обука наставног и ненаставног особља у области превенције насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације	Презентације, радионице, семинари	Интерна/екстерна обука, стручна служба школе, директор
Током школске године	Развијање и неговање богатство различитости и културе понашања у оквиру образовно-васпитних активности	Презентације, радионице, семинари	предметни наставници, одељењске старешине
Друго полугодиште	Школска спортска такмичења / спортски дан посвећен безбедном и сигурном школском окружењу (фудбал, кошарка, одбојка, стони тенис, рукомет)		Тим за заштиту, професори физичког васпитања, ученички парламент
Друго полугодиште	Истраживање о учесталости и врстама насиља у школи	Испитивање, анализа	Тим за заштиту, Стручна служба школе
Јун, јул	Евалуација Програма прегледом документације и		Тим за заштиту

	результатима истраживања, измене у програму		
--	--	--	--

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИНОСТИ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Сви запослени у школи су дужни да:

- не толеришу неприхватљиво комуницирање, понашања или симболе за које се подразумева да шире подсмех, мржњу, предрасуде и слично, те да адекватно реагују.
- Пруже помоћ и подршку ученику који је доживео дискриминацију.
- Обавесте о догађају одговорно лице – разредног старешину, стручног сарадника и директора школе.

Директор заједно са Тимом за заштиту утврђује испољавање дискриминације на основу анализе релевантних чињеница и одлучује о даљим корацима.

Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације има задатак да:

- Утврди чињенице да ли је недвосмислено дошло до дискриминације или само постоји сумња на њу.
- Утврди на који начин се дискриминација испољава, где и у којим ситуацијама се дешава.
- Утврди који су учесници/актери дискриминације.
- Утврди који је интензитет и вид испољавања дискриминације.
- Уради анализу облика дискриминације и утврди мера за решавање проблема и елиминисање дискриминације.
- Достави све податке и предлог директору.

Уколико је дискриминација испољена у односу ученик-ученик, потребно је да се:

- Пружи адекватна подршка ученицима које трпи дискриминацију.
- Обави педагошки рад са ученицима који су вршили дискриминацију.
- Ради на оснаживању ученика на конструктивно реаговање у ситуацијама када су сведоци дискриминаторног понашања.
- Укључе родитеље у заједничке разговоре са ученицима и осталим учесницима образовања.

Ако је дискриминација испољена у односу одрасли-дете, потребно је да се:

- Пружи адекватна подршка ученицима која трпе дискриминацију.
- Хитно покрене дисциплински поступак против запосленог.
- Ради на оснаживању ученика на конструктивно реаговање у ситуацијама када су сведоци дискриминаторног понашања.
- Сарађује и са релевантним службама које могу помоћи у решавању проблема.

Процедура реаговања у случају дискриминације:

Када се открије или пријави дискриминација над учеником

- Сазнање и откривање дискриминације је први корак у заштити ученика од истог.
- Прекидање, заустављање – одмах предузети мере да се заустави и прекине дискриминаторно поступање према ученику, а у случају потребе затражи помоћ других радника О-В установе или по потреби позвати родитеље или надлежну институцију.
- По пријави о дискриминацији што хитније пружити помоћ и подршку ученику који доживљава или је раније био изложен дискриминацији, затим обавити разговор са учеником које је жртва дискриминације поступајући посебно пажљиво, поштујући дететово достојанство и пружајући му подршку.
- Родитеље, старатеље ученика које је жртва дискриминације обавестити о ситуацији у којој се ученик налази и о могућим облицима саветодавне и стручне помоћи ученику у О-В установи и изван ње, а с циљем подршке и оснаживања ученика у превазилажењу трауматског доживљаја.
- Консултације – прикупити информације о дискриминацији и утврдити све околности везане уз облик, интензитет, тежину и временско трајање поступања које се односи на дискриминацију. Консултације су важне да би се избегла конфузија и спречиле неусаглашене акције, које могу водити поновном проживљавању искуства жртве.
- Израдити детаљан, објективан опис дискриминације, без процена и тумачења, водити рачуна о приватности ученика и других учесника у дискриминације: донети одлуку о начину реаговања и праћења, проценити ницо ризика, направити план заштите.
- Уколико је дискриминација настала у односу одраслог према ученицима, директор установе покреће и води дисциплински поступак, доноси одлуку и изриче меру у дисциплинском поступку против запосленог.
- Смиривање ситуације – уколико се ради о посебно тешком облику, интензитету или дужем временском трајању дискриминаторског поступања које може изазвати негативне последице и код друге деце, која су била присутна, потребно је посаветовати са надлежном стручном службом ради помоћи деци и сведоцима дискриминације.
- Што хитније започети педагошки рад са учеником које је дискриминаторски поступио, указати ученику на неприхватљивост и штетност таквог понашања, одговарајућим поступцима подстаћи промену таквог понашања. Предузети све мере за помирење и стварање толерантног, пријатељског понашања у О-В установи.
- О предузетим активностима, разговорима, изјавама, својим запажањима направити службене белешке, као и водити одговарајуће евиденције заштићених података које ће доставити на захтев другим надлежним телима.
- У случају да дискриминацију чини родитељ или нека друга одрасла особа изван школе, школа је дужна да о томе обавести друге надлежне институције, а да ученику, односно жртви дискриминације пружи адекватну подршку на превазилажењу трауматског доживљаја.

XI ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

У оквиру слободних активности Основна музичка школа омогућава и организује учешће ученика на следећим манифестацијама:

ВРСТА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Присуство школским концертима	током школске године	наставници школе
Организована посета концертима и другим манифестацијама ван школске зграде	током школске године	наставници школе
Учешће на такмичењима и смотрама	током школске године	наставници школе
Учешће у Музичком кампу	датум се одређује у новембру на основу резултата упитника за родитеље и ученике	наставници, психолог и директор школе

XII ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Циљ професионалне оријентације у основној школи јесте развијање спремности ученика да стичу знања и искуства о себи и свету рада, да доносе реалне одлуке у погледу свог даљег образовања и опредељивања, свесни шта оне значе.

Основни општи задаци програма професионалне оријентације су:

- упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја и њихово подстицање да и сами свесно доприносе сопственом развоју
- упознавање ученика са системом средњег музичког образовања и васпитања
- формирање правилних ставова према раду
- оспособљавање ученика за планирање свог професионалног развоја и доношење реалних и зрелих одлука у вези са избором занимања и правцима стручног оспособљавања
- успостављање сарадње са родитељима ученика и њихово оспособљавање за пружање помоћи деци у подстицању и усмеравању њиховог професионалног развоја
- сарадња са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика (Средња музичка школа, Музичка школа “Исидор Бајић” Нови Сад, Средња музичка школа у Сегедину, Мађарска "Vantus István" Gyakorló Zeneművészeti Szakközépiskola Szeged).

Носиоци реализације програмских садржаја професионалне оријентације су:

- о психолог школе као координатор и реализатор одређених активности,
- о одељенске старешине.

Један од основних циљева школског програма јесте оспособљавање ученика за наставак школовања у средњој музичкој школи и на академији уметности, мада програм професионалне оријентације Основне музичке школе у Кањижи почиње од предшколског узраста и обухвата следеће активности:

ВРСТА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Праћење напредовања ученика и мотивисаности за рад	током школовања у ОМШ	наставници и психолог
Подстицање ученика свих разреда да сопственим активностима и залагањем стичу реалну слику о својим могућностима, способностима и интересовањима, и да на основу тога доносе зреле професионалне одлуке	током школовања у ОМШ	наставници и психолог
Предузимање мера за рад са ученицима који постижу натпросечне резултате на основу праћења постигнућа ученика	током школовања у ОМШ	наставници и психолог
Индивидуални разговори са ученицима на тему наставка музичког школовања у средњим музичким школама	током последња два разреда	наставници и психолог
Индивидуални разговори са родитељима на тему наставка школовања њихове деце у средњим музичким школама	током последња разреда ОМШ	наставници и психолог
Промоција класа Основне музичке школе у предшколским установама на територији општине – у оквиру дидактичких концерата	током школске године од октобра до маја	наставници, психолог и директор школе
Промоција Основне музичке школе на родитељским састанцима у предшколским установама	у мају и у септембру сваке школске године	наставници, психолог и директор школе
Промоција Основне музичке школе у основним школама на територији општине Кањижа – у оквиру родитељских састанака	у мају и у септембру сваке школске године	наставници, психолог и директор школе
Представљање инструмента за нижи разред основне школе у Дому културе	у мају	наставници и директор школе
Учешће на дечји дан „Лепо је заједно“ у организацији предшколске установе „Наши Бисери“	јуни	наставници и директор школе
Сарадња са Средњом	током школске године	наставници и директор

музичком школом у Суботици и Вантуш Иштвана-Сегедин)		школе
Сарадња са факултетима(ФИЛУМ – Крагујевац, Академија уметности Нови Сад, Конзерваторијум у Сегедину...) у оквиру зимске школе	друго полугодиште	наставници и директор школе

XIII ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Програм здравствене заштите Основна музичка школа у Кањижи реализује у сарадњи са основним школама на територији општине.

Циљ Програма здравствене заштите:

- Израђивање телесно, психички и социјално здраве зреле личности, оспособљене да се брине за очување, заштиту и унапређење сопственог здравља и здравља других људи.

Садржај Програма здравствене заштите:

- Укључивање ученика у здравствено – васпитне акције, као и подстицање на усвајање знања о чувању здравља, болести и могућностима лечења;
- Развијање свести и одговорности појединца за сопствено здравље, о значају личне хигијене, хигијене исхране и хигијенског начина живота;
- Упознавање са успостављањем хуманијих међуљудских односа, као и очување и унапређење менталног здравља;
- Подизање здравствене културе ученика тако да брига о здрављу буде саставни део свакодневних навика, потреба и поступања;
- Укључивање ученика у програм „Boldogságórák” (Часови среће) ради очувања и развијења менталног здравља
- Учесће ученика у унапређењу животне средине и хигијенско – естетског очувања школе;
- Укључивање ученика у програм „Boldogságórák” (Часови среће) ради очувања и развијења менталног здравља.

Реализација садржаја Програма здравствене заштите:

Музичка школа се радо одазива на позиве хуманитарних акција, учествује на концертима да би се уз помоћ добровољних прилога публике могло помоћи људима у невољи. Да би се спречио деформитет услед неправилног држања тела приликом свирања, наставници на сваком часу инструмента редовно упозоравају ученике на важност правилног држања инструмента и тела. Наставници такође скрећу пажњу на почетку часа инструмента, на важност хигијене тј. да ученици пре сваког часа оперу руке. У школи су стављени и плакати да би подсетили ученике на важност прање руку.

Ученици су у својим основним школама обухваћени осталим видовима здравствене заштите (систематски прегледи, вакцинације итд.).

Школа има у плану увођење корективне гимнастике у сарадњи Специјалне болнице „Бања“ Кањижа, ради отклањања неправилности држања примећених код ученика.

Време реализације	Активност/тема	Начин реализације	Носиоци реализације
новембар	Месец борбе против болести зависности	Консултације, израда панона, презентација или предавања	Наставници и психолог школе Ученички парламент
01. децембар	Светски дан борбе против СИДЕ		

XIV ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Социјална заштита ученика подразумева систем различитих мера и активности чији је циљ пружање најбоље подршке ученицима са социјалним проблема тј. ученицима који припадају осетљивим групама као што су:

- материјално угрожене породице
- деца без родитељског старања
- једнородитељске породице
- ромска национална мањина
- лица са инвалидитетом
- лица са хроничним болестима
- избегла и расељена лица
- деца са сметњама у развоју и поремећајима у понашању.

Циљеви и задаци програма:

- пружање помоћи ученицима са поремећајима у понашању,
- пружање помоћи васпитно запуштеним или угроженим ученицима, ученицима који долазе из дефицијентних породица или породица са проблематичним односима,
- сарадња са установама и организацијама које се баве социјалним питањима,
- упознавање и праћење социјалних прилика ученика / упућивање у остваривање социјално-заштитних мера,
- утврђивање социоекономског статуса родитеља,
- упућивање родитеља на остваривање права,
- развијање вредности пријатељства, солидарности и колегијалности.

Помоћ социјално угроженим ученицима:

Идентификација ученика са одређеним социјалним проблемима врши се стално. Одељенске старешине, психолог и директор школе, на почетку сваке школске године снимају социјално стање ученика и на основу њега раде план деловања.

Школа уочене проблеме покушава да реши сарадњом са родитељима (службеним позивима у школу и инфомативним разговорима), а уколико нема резултата, у току школске године укључују се установе и организације социјалне заштите.

Помоћ материјално угроженим ученицима:

Идентификација ученика који се налазе у тешкој материјалној ситуацији обавља се како на почетку, тако и током целе године. Школа израђује план помоћи овим ученицима у виду:

- материјално угрожене породице ослобођене су било каквих давања у музичкој школи
- бесплатне позоришне представе, концерта, мјузикла, опере..
- бесплатних нотних материјала....

Носиоци активности су одељењских старешина, психолог и директор школе.

План социјалне заштите ученика:

Школа у сарадњи са надлежним установама и организацијама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма социјалне заштите.

Уколико буде потребе, школа ће организовати прикупљање средстава за ове сврхе кроз разне добротворне школске акције.

Активности	Временска динамика	Носиоци активности	Сарадници
Идентификација ученика са посебним потребама из области социјалне заштите	септембар	Одељенске старешине	Директор, психолог
Сарадња са родитељима/старатељима идентификованих ученика	Током школске године	Одељенске старешине	Психолог
Успостављање сарадње са установама и организацијама социјалне заштите	Током школске године	Психолог, директор, одељенске старешине	Установе и организације социјалне заштите
Проналажење најефикаснијег вида пружања подршке идентификованим ученицима (по потреби и израда ИОП-а)	Октобар, новембар	Психолог, директор, Одељенске старешине	Установе и организације социјалне заштите, родитељи/старатељи ученика
Организовање акција за прикупљање неопходне помоћи идентификованим ученицима	Током школске године, по потреби	Директор, сви запослени	Савет родитеља, Школски одбор, јединице локалне самоуправе
Праћење ефеката указане социјалне помоћи	Током школске године	Директор, одељењски старешина	Наставничко веће
Разматрање могућности укључивања ученика у трајнији облик социјалне помоћи ученику којег пружа држава.	По потреби	Директор, психолог	Савет родитеља, Школски одбор

XV ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Полазећи од сазнања да ће у новом периоду човековог живота на земљи један од најважнијих сегмената представљати екологија и очување животне средине, овај програм има за циљ подизање нивоа еколошке свести, развијање љубави према природи, сазнање о растућим еколошким проблемима, значају заштите и унапређења животне и радне средине, важности здравог живота, развијање позитивног става и мишљења о школи, толеранције и другарства – и наравно све се то реализује креативно: кроз музику.

Циљеви Програма заштите животне средине су :

- уређивање, одржавање и озелењавање школског дворишта и школске зграде
- селективно прикупљање отпада (у сарадњи са основним школама на територији општине)
- обележавање значајних датума

Начини реализације циљева програма:

- Под уређивањем школског дворишта и школске зграде се подразумева континуирано чишћење дворишта од отпадака, обрезивања жбунова, сређивања травњака и садње биљака (укусног цвећа). Наставници и помоћно особље школе континуирано подсећају ученике да користе корпу за смеће и да чувају биљке у школи (да их не дирају, не сломају итд.)
- кампањским прикупљањем старе хартије, ПЕТ – амбалаже, ПВЦ-чепова и батерија, које се реализује у сарадњи са основним школама на територији општине, као и селективно прикупљање отпада у школским двориштима основних школа.
- обележавањем значајних датума који су важни за развијање еколошке свести код ученика. Значајни датуми се обележавају израдом паноа, презентација као и разговором са наставницима.

Задаци ће се остварити кроз следеће активности и садржаје:

Укупни образовно-васпитни утицај школе у области заштите и унапређења животне средине састоји се у оспособљавању и навикавању ученика да у свом самообразовању и слободном времену користе све оне изворе културе који ће их подстицати на стваралачки рад и унапређење и очување животне средине.

У школи ће се обележавати следећи значајни датуми везани за заштиту животне средине:

Време реализације	Активност/тема	Начин реализације	Носиоци реализације
22. март	Светски дан вода	Консултације, израда паноа, презентација или предавања, ликовни конкурс	Наставници и психолог школе Ученички парламент
05. јун	Светски дан заштите животне средине		

XVI ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са општином

- Огледа се кроз контактирање са начелником одељења за друштвене делатности и опште послове општинске Кањижа

- Одржавање контакта са чланом Општинског већа задуженим за образовање и културу
- Одржавање контакта са просветним инспектором општине
- Размена информација преко чланова Школског одбора одабраних од стране Локалне самоуправе уз обраћање пажње на повратне информације.
- Стручни савети око организовања било ког вида манифестација у општини који се тичу музичког дела програма – директним учешћем ученика или наставника школе, али и давања предлога о позивању уметника

Сарадња са културно образовном установом ЦНЕСА – израда плана концерата

- Током септембра текуће школске године школа предаје план активности које се тичу организовања и одржавања концертних активности које се одржавају у ЦНЕСИ

Сарадња са образовним установама на нивоу општина Кањижа

- Сарадња се остварује у виду заједничких подухвата који се тичу организовања:
- Светосавске свечане академије,
- Програма око организовања Дана просветних радника општине,
- Свечаног програма у оквиру Дечијег фестивала у организацији О.Ш. „Јован Јовановић Змај“
- Учешћа наставника Музичке школе у саставу жирија Дечијег Фестивала
- Српучна помоћ око манифестације Мелодијада у организацији Предшколске установе „Наши бисери“
- Организовање и одржавање дидактичких концерата за децу предшколског и нижег школског узраста у свим образовним установама општине Кањижа.

Сарадња са културним установама, цивилним и аматерским друштвима општине

- Остварује се у давању музичког дела програма на разним многобројним манифестацијама у организацији наведених институција.

Сарадња са иностранством преко локалне самоуправе – тј. са братским градовима Кањиже

- Музичка школа је отворена по питању сарадње са Музичким школама из градова са којима Локална самоуправа има контакте. До сада се непосредна вишеструка сарадња остварује са Уметничком школом из Нађкањиже (Мађарска), а сарадња у виду размене искустава одвијала у оквиру разговора са делегацијама из иностранства приликом њиховог доласка у Кањижу.

ВРСТА АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Сарадња са општином - контактирање са начелником одељења за друштвене делатности и опште послове општине Кањижа - Одржавање контакта са чланом	Током школске године	Директор, секретар и наставници школе

<p>Општинског већа задуженим за образовање и културу са просветним инспектором општине</p> <ul style="list-style-type: none"> - Размена информација преко чланова Школског одбора одабраних од стране Локалне самоуправе - Стручни савети око организовања било ког вида манифестација у општини који се тичу музичког дела програма – директним учешћем ученика или наставника школе, али и давања предлога о позивању уметника - Дан општине - Дани села на територији општине Кањижа 		
<p>Сарадња са културно образовном установом ЦНЕСА</p> <ul style="list-style-type: none"> - школа предаје план активности које се тичу организовања и одржавања концертних активности које се одржавају у ЦНЕСИ 	Током школске године	Директор, секретар и наставници школе
<p>Сарадња са образовним установама на нивоу општина Кањижа</p> <p>Организација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Светосавске свечане академије, - Програма око организовања Дана просветних радника општине, - Свечаног програма у оквиру Дечијег фестивала у организацији О.Ш. „Јован Јовановић Змај“ - Учешћа наставника Музичке школе у саставу 	Током школске године	Директор, секретар и наставници школе

<p>жирија Дечијег Фестивала</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сртучна помоћ око манифестације Мелодијада у организацији Предшколске установе „Наши бисери“ - Организовање и одржавање дидактичких концертата за децу предшколског и нижег школског узраста у свим образовним установама општине Кањижа. - Одазивање на сваку врсту добротворних акција 		
<p>Сарадња са културним установама, цивилним и аматерским друштвима општине</p> <ul style="list-style-type: none"> - Удружење аматерских сликара - Црвени крст - Центар за социјални рад - Геронтолошки центар - Промоција књига у Библиотеци у Кањижи - Добротворни концерти за појединце 	Током школске године	Директор, секретар и наставници школе
<p>Сарадња са иностранством преко локалне самоуправе – тј. са братским градовима Кањиже</p> <ul style="list-style-type: none"> – Уметничка школа из Нађкањиже (Мађарска), – Уметничка школа из Кишкунхалаша (Мађарска) 	Током школске године	Директор, секретар и наставници школе

XVII ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

САСТАНЦИ СА РОДИТЕЉИМА

Сваки одељељски старешина својим програмом рада утврђује број и садржај родитељских састанака који ће бити одржани током године (најмање четири, а по потреби и више). На родитељским састанцима поред утврђених садржаја који се тичу анализе успеха и владања, реализације наставе, организације путовања на наступе и такмичења, рада ваннаставних активности биће реализоване и неке од педагошко-психолошких и здравствених тема. У

организацији родитељских састанака и избору садржаја разговора велико учешће ће узети и психолог школе.

Обавеза сваког одељенског старешине је да на време пријаве одржавање родитељског састанка и поделе позивнице за исти. Тако ће на време све потребне информације стизати до родитеља а руководство школе биће у прилици да непосредно одговара на питања родитеља о свим актуелним дешавањима у школи. Уколико се укаже потреба, организоваће се и ванредни родитељски састанци за поједина одељења.

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације	Носиоци реализације
СЕПТЕМБАР	<p>Упознавање са организацијом рада школе, календаром образовно-васпитног рада за текућу школску годину, деловима Годишњег плана рада школе који су интересантни за родитеље, Правилником о дисциплинској и материјалној одговорности ученика у Основној музичкој школи Кањижа Правилником о понашању ученика, запослених и родитеља у Основној музичкој школи у Кањижи</p> <p>Избор представника родитеља за Савет родитеља Школе;</p> <p>Договор са родитељима о међусобној сарадњи, терминима индивидуалних разговора и инсистирање на правременом обавештавању школе о разлозима одсуствовања ученика са наставе;</p> <p>Упознавање родитеља са Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика Основне музичке школе;</p> <p>Истицање значаја благовременог праћења рада и напредовања ученика у циљу превентивног деловања или предузимања одговарајућих мера у ситуацијама које то изискују;</p> <p>Упознавање родитеља са организацијом допунског и додатног рада са ученицима и сугестије родитеља за укључивање ученика;</p>	<p>Упознавање,</p> <p>разговор,</p> <p>договор,</p> <p>избор,</p> <p>гласање</p>	<p>ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА</p>

	<p>Упознавање са Планом и програмом образовања за текућу школску годину;</p> <p>Упознавање родитеља са начином полагања годишњег испита;</p> <p>Упознавање и договор о организовању путовања на такмичења;</p>		
НОВЕМБАР	<p>Анализа успеха ученика на првом класификационом периоду, предузимања мера за побољшање успеха уколико је то потребно;</p> <p>Анализа изостајања ученика, посебно неоправданих изостанака и изречене васпитне и васпитно- дисциплинске мере;</p> <p>Осврт на остварену сарадњу породице и школе и учесталост индивидуалних разговора са родитељима;</p> <p>Договор са родитељима о пружању помоћи ученицима;</p> <p>Указивање на нужност проширивања знања родитеља из области педагогије, развојне психологије и друго;</p>	Разговор	ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА
ЈАНУАР	<p>Понашање ученика</p> <p>Анализа успеха ученика на крају првог полугодишта;</p> <p>Упознавање родитеља са мерама за побољшање успеха;</p> <p>Однос према школским обавезама и изреченим васпитним и васпитно- дисциплинским мерама;</p> <p>Однос ученика према школској имовини и материјална одговорност ученика;</p> <p>Истицање значаја професионалне оријентације ученика и благовременог планирања свог</p>	Разговор	ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА

	професиоанлног развоја; Анализа укључености ученика у допунски и додатни рад и ефекти тог рада; Организовање путовања на такмичења;		
МАРТ - АПРИЛ	Разговор о захтевима који до краја школске године стоје пред ученицима Анализа успеха ученика на трећем класификационом периоду; У завршним разредима- упознавање родитеља са организацијом полагања годишњег испита	Разговор	ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА
МАЈ - ЈУН	Анализа очекиваног успеха ученика на крају другог полугодишта; Упознавање родитеља са мерама за побољшање успеха и сугестије родитеља;	Разговор	ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА

Остали облици сарадње

Родитељи присуствују на концертима и такмичењима у организацији школе да би стекли увид у напредовању ученика. Школа посебно не организује дан отворених врата, јер је родитељима током целе школске године омогућено присуство на индивидуланим часовима и на јавним часовима класа.

План рада Савета родитеља

Савет родитеља чини по један представник из сваке класе у школи.

У току школске године Савет родитеља разматра питања из своје надлежности а која су планирана Годишњим планом рада школе, а то су:

- Остварује чвршћу сарадњу између породице и школе ради постизања јединства образовно-васпитног утицаја на ученике;
- Предлаже представнике родитеља ученика у Школски одбор;
- Предлаже своје представнике у тиму за развојно планирање и у друге стручне тимове школе;
- Предлаже мере за осигурање квалитета и унапређивање образовно-васпитног рада;
- Разматра предлог програма образовања и васпитања, развојног плана, годишњег плана рада, извештаје о њиховом остваривању, вредновању и о самовредновању;
- Разматра намену коришћења средстава од донација;
- Предлаже школском одбору намену коришћења средстава прикупљених од родитеља;
- Разматра и прати услове за рад школе, услове за одрастање и учење, безбедност и заштиту ученика;

- Учествоје у поступку прописивања мера заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа;
- Даје сагласност на програм путовања ученика на такмичења и разматра извештај о њиховом остваривању;
- Разматра и друга питања утврђена статутом,

Савет родитеља има право да своје предлоге, питања и ставове упућује Школском одбору, директору и стручним органима Школе.

Родитељи су, кроз Савет родитеља упознати са садржајем и начином реализације актуелних пројеката у школи као што су Самовредновање, Школско развојно планирање, као и са резултатима истраживачко – аналитичког рада стручне службе. Значајна је и подршка родитеља у обезбеђивању услова за успешнији рад школе, уређењу, опремању, обезбеђивању награда.

Родитељи су присутни и радо виђени на бројним манифестацијама школе, завршној свечаности, и другим активностима из културне и јавне делатности школе.

Задаци Савета родитеља по месецима:

Септембар-октобар

- Конституисање новог сазива Савета родитеља школе,
- Предлог плана и програма рада Савета родитеља за наредну школску годину,
- Усвајање Извештаја о раду школе у прошлој школској години,
- Усвајање Годишњег плана рада школе за наредну школску годину,
- Усвајање акционог плана Тима за превенцију насиља, злостављања и занемаривања
- Текућа питања,

Новембар.

1. Анализа успеха и дисциплине ученика и рада школе на крају првог тромесечја,

- Укључивање родитеља у образовно-васпитни рад школе, организовање помоћи за побољшање услова рада у школи,
- Текућа питања

Фебруар:

- Анализа успеха и дисциплине ученика и рада школе на крају првог полугодишта,
- Анализа посећености родитељским састанцима и сарадња са родитељима,
- Текућа питања,

Април:

- Анализа успеха и дисциплине ученика и рада школе на крају трећег тромесечја,
- Текућа питања,

Јун:

- Анализа успеха и дисциплине ученика и рада школе на крају другог полугодишта.
- Извештај са такмичења
- Извештај о набављеним наставним средствима,

XVIII ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Школа може да планира и организује излете, екскурзије и музички камп, на начин и под условима утврђеним наставним планом и програмом. У оквиру редовних активности школе ученици путују приликом одласака на такмичења.

XIX ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Школска библиотека-нототека је место библиотеко-информационе, васпитно-образовне и културне активности школе.

Школска библиотека-нототека је место библиотеко-информационе, васпитно-образовне и културне активности школе. Школска библиотек-нототека врши следеће послове:

- Праћење домаће и стране издавачке делатности,
- Набавку, пријем, инвентарисање, каталогизацију, класификовање домаће и стране грађе,
- Чување и заштиту библиотечког и нототечког фонда,
- Давање на коришћење библиотечког-нототечког материјала,
- Пружа се информација,
- Остале послове

XX НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

Ученички парламент Основне музичке школе чине ученици петог и шестог разреда. Сва питања везана за функционисање Ученичког парламента су дефинисана у Пословнику УП на основу члана 88. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. Гласник РС", бр. 88/2017 и 27/2018), а у складу са чланом 93. Статута Основне музичке школе у Кањижи. Председник Ученичког парламента је члан Тима за самовредновање и присуствује седницама Школског одбора. Све активности УП се воде двојезично, на српском и мађарском језику (Пословник, седнице, радионице, акције, итд).

Циљ Ученичког парламента се односи на развијање осећаја за живот у демократском друштву и стицање вештина демократског одлучивања, заштиту права и интереса ученика, иницирање и промовисање иницијативности и активизма ученика у изградњи школе као најприродније демократске средине, иницирање и реализација сопствених акција, развијање сарадње са разним организацијама, развијање свести о правим друштвеним вредностима, развијање културе дијалога, подизање свести и опште културе код ученика, побољшање стања у школи како би међу ученицима промовисала сарадња, разумевање, толеранција, поштовање различитости, солидарност, ненасиље, доприносе решавању проблема ученика у школи и унапређење васпитно-образовног рада и културно-забавног живота Школе.

Исходи Ученичког парламента односе се на оспособљавање ученика да самостално или тимски преузму одговорност за добијена задужења, од саме припреме, планирања, организовања и реализовања одређених активности, успостављања сарадње са Локалном самоуправом и разним НВО ради унапређења личних компетенција које су потребне за целоживотно учење, оспособљавање за комуникацијске и организационе вештине, оспособљавање за живот у демократском друштву уз доношење демократских одлука и њихово спровођење, ширење социјалне мреже познанстава ради будуће опремљености и спремности за живот и рад у сарадњи и хармонији са другим људима, бити спреман да преузме иницијативу за решавање проблема у заједници који живи уз свесност о правим друштвеним вредностима и општој култури уз поштовање права других људи.

Наставници задужени за координацију Ученичког парламента су:

- ✓ Речко Жофиа, наставник солфеђа
- ✓ Моника Кормањош Новак, психолог,

АКЦИОНИ ПЛАН РАД УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА ЗА ШКОЛСКУ 2018/2019. ГОДИНУ

Време	Активности /теме	Начин и место реализ.	Носиоци реализације	Очекивани исходи
Септембар/Октобар	<ul style="list-style-type: none"> - прва конститутивна седница – избор председника и заменика УП - обавештење чланова о Пословнику о раду УП, дневном реду 1. конститутивне седнице и извештају о раду прошле школске године и са планом рада за актуелну школску годину - упознавање ученика са Правилником о васпитно-дисциплинској одговорности и расправа, редефинисање правила понашања - упознавање чланова УП са појединим деловима Школског програма и Годишњег плана рада школе (Програм здравствене заштите, Програм професионалне оријентације, програм заштите животне средине) 	Дискусија Учионица	Раз. стар. Психолог, наставник солфеђа	Оспособљеност за демократско одлучивање и суживот у заједници на нивоу Школе Оспособљени за планирање, организацију и реализацију акција у тиму
Новембар	<ul style="list-style-type: none"> - информације о успеху и дисциплини на крају првог тромесечја и предлози ученика за унапређење истих - расправа, анализа и организације допунске и додатне наставе – размена мишљења и унапређење - расправа и анализа организације слободних и вананставних активности – музички камп, концерти, разне манифестације - расправа и предлог мера за побољшање безбедности ученика у школи 	Дискусија учионица	Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања, психолог, наставник солфеђа	Преузимање одговорности за сопствене поступке, преузимање иницијативе за решавање проблема и изношење сопственог мишљења
Током целе године	<ul style="list-style-type: none"> - учешће на радионицама које организују НВО, Локална самоуправа, Црвени крст и разна удружења - презентације Средње музичке школе из Суботице 	Предавања Презентација Учионица	Наставници, психолог, наставници и стручни сарадници основних школа	Оспособљеност за успостављање сарадње и ширење социјалне мреже познанстава

Јануар	- информације о успеху и дисциплини на крају првог полугодишта и предлози ученика за унапређење истих	Дискусија Учионица	Наставник солфеђа, психолог	Преузимање одговорности за сопствене поступке и изношење сопственог мишљења
Април	- информације о успеху и дисциплини на крају трећег квартала и предлози ученика за унапређење истих	Дискусија Анализа	Наставник солфеђа, психолог	Преузимање одговорности за сопствене поступке и изношење сопственог мишљења
Током шк. године	- учешће у припреми и организовању Музичког кампа	Дискусија договор, разговор Учионица	Наставници, психолог	Оспособљеност за припрему, планирање, организацију и реализацију активности
Јун	- коментарисање успеха и дисциплине на крају школске године - коментарисање остварене сарадње, планираних, договорених и остварених активности - идеје за наредну школску годину - евалуација рада УП и предлог за побољшање и унапређење рада	Дискусија Упитници Учионица	Наставник солфеђа, психолог	Процена планираних са оствареним активностима уз осврт на критичко мишљење ради унапређења рада УП наредне године

ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА

АСТАЛОШ АЛФРЕД

